

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.303.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Vprašanje občin.

Iz naslova, ki smo ga postavili članku na čelo, se da razbrati, da je zadeva naših občin še vedno v stanju vprašanja. Gre za to, ali ostanejo občine po svojem obsegu takšne, kakršne so sedaj, ali pa se jih več zloži v veliko občino. Gre tudi za ustroj občinske uprave in obseg samouprave. Gre torej za stvar, ki globoko posega v javno življenje: politično, gospodarsko in prosvetno.

V našem listu smo o tej važni zadevi večkrat razpravljali, zastopajoč stališče in interese našega kmeta. Seznanili smo naše čitatelje tudi s stališčem, ki ga v tem vprašanju zavzemajo drugi listi. Ljubljansko »Jutro« se je že večkrat izjavilo za to, naj majhne občine prenehajo ter napravijo mesto velikim občinam, ki bodo kos svojim nalogam. To velja samo za kmetijske občine. Za male mestne in trške občine pa naj to ne velja. Naj ostanejo male, kakršne so sedaj. Združitev malotrških občin s kmetijskimi občinami bi po »Jutrovem« mnenju bila »velika pogreška«, ker bi bila »utopitev v okolica« ter bi »ogrozila samoupravo tržanov in malomeščanov«.

»Domovina«, podeželsko glasilo, ni nikdar zavrnila »Jutrovega« stališča, ki zahteva združitev malih kmetijskih občin, toda nedotaknjenost za male trške in mestne občine. Zavzema pa se vneto za združitev kmetijskih občin, priporočajoč oblastim, naj se ne ozirajo na ugovore.

»Pričakujemo«, tako je pisala »Domovina«, »da se državna oblastva ne bodo ozirala na nestvarne ugovore. Z ustvaritvijo velikih občin se bo zboljšal tudi ves stik ljudstva z oblastmi in bo lažje doseči napredek dežele.«

Kmetijski list« je o tem vprašanju objavil tole mnenje: »Pri nas imamo silno mnogo občin, ki so za povoljno reševanje modernih občinskih nalog veliko premajhne in katerih občani so prerevni. Zato pa se je pokazala nujna potreba, da se to neugodno stanje popravi na ta način, da se več manjših občin združi v eno večjo, ki bo lažje reševala dane naloge.«

Naše večkrat poudarjeno stališče v tem vprašanju, ki baje stoji sedaj neposredno pred rešitvijo potom novega občinskega zakona, katerega bo sklenil parlament, je naslednje: Naše občine so socialne in politične tvorbe, ki so vzrastle iz razmer med našim ljudstvom, so torej zgodovinska dejstva. Po možnosti naj ostanejo po obsegu, kakršne so sedaj. Ako so doslej reševale svoje naloge, jih tudi bodo odslej. Za izvršitev večjih nalog (graditve cest in mostov) naj se pravilno organizira sodelovanje občin, ki so v sosesčini. Voditi je tudi

treba računa o zemljepisni legi občin, da se ne podaljša po nepotrebnem občanom pot do občinskega urada ter se tako povzroča izguba časa in denarja. Na vsak način pa se ne sme delati razlika med malimi kmetijskimi in malimi trškimi, odnosno mestnimi občinami. »Jutrovo« stališče, da bi združitev malih kmetijskih občin bila koristna zaokrožitev, združitev malih trških in mestnih s kmetijskimi pa pogrešna utopitev v kmetijskih okolica, je treba zavrniti.

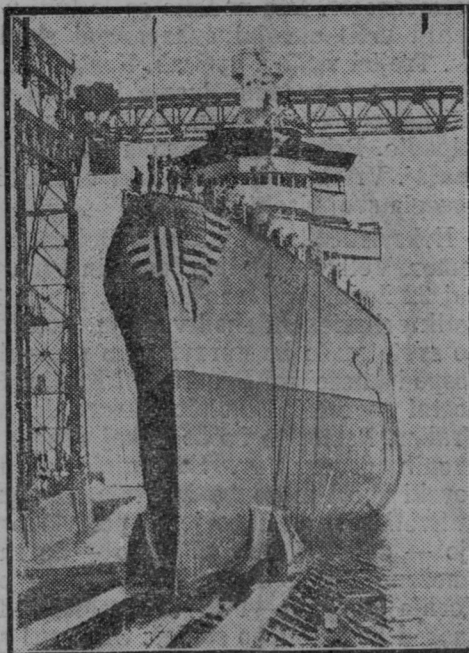
Enakopravnost za vse: za kmeta, malomeščana in tržana! Demokratična doba, ki v njej živimo, zahteva, da se vsem meri z istim merilom.

Kršćanstvo tudi v politiko!

Ministrski predsednik Nemčije baron Papen je centru, stranki katoliških Nemcev, ki ji je svojčas tudi sam pripadal, pisal pismo s prošnjo, naj bi stranka njega in njegovo vladu podpirala. Centrum je to prošnjo odbil ter napovedal novi nemški vladi stvarno, pa ostro opozicijo. Iz zanimivega pisma, ki ga je predsednik centra prelat dr. Kaas poslal kot odgovor ministrskemu predsedniku, posnemamo naslednje misli: »V svojem pismu omenjate, g. ministrski predsednik, potrebo združitve vseh resnično narodnih sil. To je tudi naš cilj, ki se za njega centrum in tudi jaz že leta trudimo. Uresničenje te misli zahteva čim širšo podlago, to je, treba je napraviti resnoben poskus, da se združijo iz vseh

taborov pripravne sile za pozitivno delo za državo. Pri tem je treba, kakor je samo na sebi razumljivo, krščanstvu zagotoviti potreben vpliv na državo, njeno vladno in upravo. To temeljno misel morajo priznati ter dejansko izvrševati tudi tiste sile, ki hočejo ustvariti novo Nemčijo. Krščanstvo ne sme biti zgolj zunanja oznaka. Takšno krščanstvo je brezkorisno. Samo krščanstvo, ki se v dejanjih kaže, more v politiki pomagati.«

Potrebo krščanstva v politiki z izrazitimi besedami poudarja tudi najnovejša okrožnica papeža Pija XI. z dne 3. maja letošnjega leta. Govoreč o nedostatkih, ki vladajo v posameznih državah in v celi človeški družbi, naglašja papež to-le: »V javnem življenju se teptajo v blato tista sveta načela, ki bi morala voditi vsako socialno sožitje. Trdne podlage pravice in zvestobe, ki bi na njih morala biti zgrajena država, se rušijo in mašijo se viri tistega starega in častitljivega izročila, ki je smatralo vero v Boga in zvestobo njegovi postavi kot najsigurnejšo podlago za resničen napredek narodov.« Z globokim obžalovanjem govori sv. Oče o nekrščanski politiki med narodi in državami, »kjer ni izgreda, ki bi se ne smatral za upravičenega, in kar velja med posameznimi ljudmi za vredno obsodbe, se smatra za dovoljeno in vredno hvale, ker se vrši v imenu pretiranega nacionalizma. Na mesto velike zapovedi ljubezni in človeškega bratstva, ki objema vse narode in vsa ljudstva ter jih vse združuje v veliko družino pod nebeškim Očetom, stopa sovraštvo, ki je vse spravilo na rob propada.« In človeštvo se bo zrušilo v prepad, ako se ne bo pokristjaniilo vse javno življenje s politiko vred: »Za Boga ali proti Bogu, tako se glasi odločitev, ki bo odločala usodo vsega človeštva: v politiki, financih, npravstvenosti, v znanosti in umetnosti, v državi, v človeški družbi, v familiji, na Vzhodu in na Zapadu.«

Amerika je spustila v morje 10.000 tonsko križarko.

V NAŠI DRŽAVI.

INTERPELACIJA V PARLAMENTU.

Poslanci dr. Lončarevič, dr. Nikič in tovariši so vložili 2. maja v parlamentu na finančnega ministra interpelacijo, ki jo objavlja beograjski list »Politika« in ki se tako glasi: »Naše Posavje, posebno ono na levi strani reke Save, je zadela pred tremi tedni nezgoda in nesreča, kakor je ljudje ne pomnijo. Od vseh strani se sliši razumljiv klic po pomoči. Sliši se tudi od vladne

strani priznanje srašnega ljudskega stanja, toda nikjer se ne čiti niti najmanjša akcija, ki bi obupanim siromakom dala za bodočnost vsaj zarek upanja. Kadar se od narodnih poslancev začne kakšna akcija za pomoč, se navadno razbije na vladnih ugovorih: »Odkod denarna sredstva?« Zato si dovoljujemo Vam, g. minister, staviti konkretni predlog. Prepričali smo se namreč, da je gospodom ministrom, banom, njihovim pomočnikom, generalnim in okrožnim inspektorjem na razpolago najmanj 150 avtomobilov, ki stanejo državne finance mesečno več ko 1.200.000 dinarjev letno 15 milijonov dinarjev. Ako se gospodje ministri odrečejo temu ugodnemu prometnemu sredstvu in če kraljevska vlada odloči, da se vsled težkega ljudskega stanja odreče tudi vsem drugim prispevkom za vožnjo z avtomobili, bi se moglo takoj začeti z učinkovito pomočjo poplavljenecem in z gradnjo njihovih porušjenih domov. Stavljajoč Vam ta predlog in spominjajoč Vas na to, da je preds. madžar. vlade grof Karolji takoj po nastopu vlade ukinil vse drž. avtomobile, si dovoljujemo Vas vprašati: 1. Kaj mislite ukreniti, da se brez obotavljanja, nepotrebne razpravljanja in osovraženih komisij takoj začne z dajanjem pomoči poplavljenecem. 2. Ali mislite, da je naš predlog o ukinitvi vožnje z avtomobili g. ministrov itd. sprejemljiv? 3. Ali mislite, da bi mogli gospodje ministri, bani, generali itd. v državnem in ljudskem interesu vsaj dve leti hoditi peš, ter ali mislite, da bi se v proračunu predvideni izdatki za vzdrževanje njihovih avtomobilov sedaj mogli najbolje porabiti za gradnjo porušjenih hiš, podporo vodnih zadrug in gradnjo obrambnih vodnih nasipov? Zahtevajoč za svojo interpelacijo prvenstvo in hitrost, prosimo, da nam blagovolite na njo odgovoriti v narodni skupščini.«

IZ DRUGIH DRŽAV.

Nova romunska vlada je razpustila zbornico in se bodo vršile volitve 27. julija.

Bolgarski parlament bo razpravljal o proračunu do 10. junija in o drugih nujnih zakonih pa do 25. junija.

Nova Herriotova francoska vlada je dobila v zbornici 250 glasov večine. Francija bo razpisala notranje posojilo v znesku 2.9 milijard frankov.

Mednarodna trgovina v slabi luči. Statistika glede mednarodne trgovine je ugotovila sledeče: Vrednost izvoza Švice je leta 1931 nazadovala napram letu 1929 za 34%, Belgije za 40%, Nemčije za 44%, Italije pa za 46%, nato sledi Francija z 51%, Avstrija s 54%, Anglija s 55%, Zedinjene države s 63% ter Madžarska in Španija s 70%.

Poljska po najnovejših številkah. Po ljudskem štetju decembra 1931 je znašalo prebivalstvo Poljske ob koncu lanskega leta 32.132.936 ljudi. Materinski jezik je bil za 69.1% celokupnega prebivalstva poljski. V poljski vzhodni Šleziji znašajo manjšine 6.6 odstotkov celokupnega prebivalstva, v vsej državi pa tvorijo narodne manjšine 9.1% prebivalstva.

Rusija razpisala notranje posojilo. Svet ljudskih komisarjev je izdal uredbo, s katero razpisuje notranje posojilo v znesku 3200 milijonov rubljev. S tem posojilom namerava sovjetska vlada dovršiti petletni gospodarski načrt. Posojilo je razdeljeno na dva dela, in sicer v obveznice za dobo 10 let, ki so brezobrestne, pa se bodo po njihovih številkah žrebali dobitki, in v 10

BOLEČINE POMIRJAJOČA DRGNENJA

pri bolečinah v hrbtu in križu, pri trganju, revmatičnih bolečinah itd. so vedno učinkovita, če se za njih uporablja Fellerjev Elsafluid, to skozi 35 let preizkušeno domače sredstvo in kozmetikum. Poskusna steklenica 6 D, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnariju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsa trg 341, Savska banovina.

odstotne obveznice, ki jih bodo prav tako amortizirali v 10 letih.

Amerika in znižanje vojnih dolgov. Zedinjene države so podale službeno izjavo z ozirom na vojnoodškodninsko konferenco v Lausanni, da ameriška vlada ne bo dopustila, da bi katerakoli tuja sila nastopila o popolnem črtanju ali znižanju vojnih dolgov. Tudi kakršnakoli tozadevna odločitev Nemčije ne bo mogla vplivati na odločitev Zedinjenih držav v vprašanju vojnih dolgov.

Evharistični kongresi. Da se daje Najsvetejšemu Zakramentu potrebna čast, ki jo odrekajo prav mnogi ljudje, ter da se uredi zasebno in javno življenje po načelih Kristusa — Zveličarja, se prirejajo po raznih krajih naše države evharistični kongresi. Posebno sijajen je bil prve dni meseca junija — 1. soboto in nedeljo v juniju — v Sarajevu, glavnem mestu Bosne. Udeležil se ga je tudi papeški nuncij nadškof Pellegrinetti in izmed Slovencev nadškof dr. Jeglič in ljubljanski škof dr. Rožman. Sijajna je bila v nedeljo procesija z Najsvetejšim, ki se je udeležilo preko 30.000 ljudi. O priliki tega kongresa so se vršile ne samo pridige po cerkvah, marveč tudi izven cerkva zborovanja, na katerih so govorili duhovniki, pa tudi laiki. Med govori, ki so jih imeli laiki, je bil posebno znamenit oni, ki ga je imel dr. Protulipac, voditelj lepo organizirane hrvatske križarske mladine. Z velikim navdušenjem in med ogromnim odobravanjem je govoril o predmetu »Katoliška doslednost in neustrašenost«. Isto nedeljo se je tudi v Sloveniji vršil okrajni evharistični shod pri Sv. Trojici v Slov. goricah. Ker je okr. načelstvo prepovedalo dvema laikoma govoriti na izvenckrvenem zborovanju, je isto odpadlo. Prireditelj je imela strogo-verski značaj. Vršila se je ob veliki udeležbi ter dosegla svoj visoki namen.

Evharistični shod v Ptuj. Dekanije Ljutomer, Velika Nedelja, Zavrč in Ptuj, skupaj 32 župnij, prirede dne 26. junija 1932 velik evharistični shod v Ptuj. Pontifikalno sveto mašo bo opravil sam prevzvišeni gospod knezoškof Dr. Andrej Karlin. Slavnostni govornik bo stolni dekan dr. Maks Vraber. Nastopilo bo še nekaj drugih cerkvenih govornikov. Sodelujejo združeni pevski zbori in godbe iz Ptuja, Ljutomera in Svetinje. Zaprošeno je za polovično vožnjo — dovoljenje še ni došlo — in za pomnoženo število železniških voz na progi Gornja Radgona—Ptuj in Središče—Ptuj. Spored bo približno sledeč: Ob 8. uri sprejem gostov na kolodvoru. Ob pol 10. uri slavnostni govor pod milim nebom na Slomškovem trgu. Nato pontifikalna sveta

maša. Popoldne ob 2. uri evharistična pridiga, ki jo prevzame gospod svetnik in znani marijanski pesnik Matija Zemlječ od Sv. Tomaža. Nato velika teoforična procesija po mestu. Po procesiji v proštiji cerkvi posvetitev in sklep z zahvalno pesmijo. Shod se vrši tudi ob slabem vremenu, a v tem slučaju v proštiji in minoritski cerkvi ter v dvorani Društvenega doma. Ker bodo pri procesiji nastopale posamezne župnije pod svojim napisom, naj se vsaka potruži, da bo njena udeležba čim lepša. Namen shoda je verska poglobitev in moralen dvig ljudstva, zato vsi prisrčno vabljeni.

Evharistični shod pri Sv. Trojici v Slov. goricah se je v nedeljo, dne 5. junija nad vse sijajno izvršil. Vse župnije lenarške dekanije so se nanj pripravile s štiridnevnicami in so obenem prvikrat slovesno obhajale praznik božjega Srca Jezusovega. Polurno veselo pritrkavanje zvonov in številni kresovi so v soboto zvečer naznanjali znamenit shod. V nedeljo se je trg Sv. Trojice odel v slavnostno obleko. Raz hiš so visele zastave in petero krasnih slavlakov s pomenljivimi napisi je pozdravljalo prihajajoče častilce presvetega Rešnjega Telesa. V trojiški romarski cerkvi je bilo izpostavljenno presveto Rešnje Telo k molitvi od rane do konca pozne službe božje in eno uro pred popoldansko slovesnostjo. Po rani službi božji je imela skupno obhajilo med sveto mašo trojiška šolska mladina, možje apostolstva in vsi drugi verniki pa so po vseh župnijskih cerkvah v največjem številu pristopili k svetemu obhajilu. K pozni službi božji so prišli verniki v procesijah z dušnimi pastirji od Sv. Lenarta, Sv. Ruperta, Sv. Ane, Sv. Benedikta, Negove in od Sv. Antona, popoldne pa so še prispele procesije od Sv. Jurija in od Sv. Benedikta. Tudi Marija Snežna in Sv. Bolfenk sta poslala številno odposlanstvo. Pozno pridigo je imel stolni dekan dr. M. Vraber, ki je tudi opravil škofovsko sveto mašo. Krasno je pel moški zbor 45 pevcev od Sv. Benedikta, Sv. Antona in od Sv. Ruperta v Slov. goricah pod vodstvom g. organista Mohoriča. Cerkev je bila natlačeno polna, navdušenje veliko. Do 12. ure je vedno rosilo, opoldne pa se je pokazalo zlato solnce in imeli smo čarobno lep popoldan. Popoldne ob pol 3. je bila romarska cerkev zopet vsa napolnjena in je božjo besedo govoril v cerkvi kanonik dr. Fr. Cukala, zunaj cerkve zbranim verskim organizacijam pa dekanjski upravitelj Gomilšek. Nato se je razvila veličastna procesija presv. Rešnjega Telesa, ki je trajala poldrugo uro. Najsvetejše je nosil stolni dekan dr. Vraber, spremljalo ga je 14 duhovnikov, med njimi tudi pp. kapucina Bonaventura Savec in Mansuet Korén, ki sta vodila slovesno tridnevnic v cerkvi sv. Treh kraljev v benediški župniji Hiše so bile skoraj vse lepo okrašene, glasna molitev in navdušeno petje je donelo proti nebesom v proslavo presvete Evharistije. Tako mnogoštevilne procesije še ljudje niso videli pri Sv. Trojici. Versko navdušenje, ki so ga v nemali navdušeni cerkveni govori o sv. Rešnjem Telesu, pobožne pesmi, krasen dan, mnogoštevilne zastave, je prikipelo do vrhunca, ko se je po litanijah v cerkvi posvetila dekanija lenarška presv. Srcu Jezusovemu. Ob tej priliki smo spoznali, koliko žive vere v Jezusa v presv. Rošnjem Telesu je v našem ljudstvu, spoznali pa smo tudi tiste neolikance, ki so tudi katoličani, pa niso vedeli, kako treba počastiti Jezusa v hostiji. Bogu hvala in slava za ta nepozabni krasen dan, iskrena hvala pa tudi vsem, ki so ga pripravljali, ljudstvu, ki je prišlo v tolikem številu — bilo je pričujočih nad 4000 ljudi — in posebno č. oo. frančiškanom,

ki so nas tako lepo sprejeli. Slovenske gorice so in ostanejo odločno katoliške — Jezusove!

Štiridnevna pobožnost v Marijini baziliki v Rajhenburgu. Lurška pobožnost ob obletnici posvečenja bazilike v Rajhenburgu se raztegne letos na štiri dni. Trajala bo torej od 30. junija do vsehvi 3. julija. Prvi dan bo ena, drugi in tretji dan po tri, v nedeljo, dne 3. julija, pa dve pridigi. V nedeljo ob 10. uri bo procesija z Najsvetejšim in pontifikalna sveta maša, ki jo opravi mil. g. opat trapistov P. Placid Epalle. Vršila se bo letoš ta pobožnost tudi v znamenju priprave na sv. birmo, ki bo v Rajhenburgu dne 7. julija. Vodstvo pobožnosti prevzamejo tudi letos misijonarji-kapucini: g. svetnik P. Ladislav iz Ptuja in g. gvardijan P. Rafael iz Krškega. Ker je sklep pobožnosti letos v nedeljo, upamo, da z uspehom vabimo častilce in častilke Lurške Marije pred njen tron v rajhenburški baziliki.

Tabor bojnikov na Brezjah 10. julija. Prometno ministrstvo je z odlokom Ns. br. 10.568 od 19. maja 1932 dovolilo polovično vožnjo vsem udeležencem vsakoletnega sestanka na Brezjah in to do postaj Otoče ali Radovljica. Vsakdo kupi žigosano celo enosmerno karto na odhodni postaji, na Brezjah dobi potrdilo od odbora zveze bojnikov in se vrne domov zastonj. Spravite dobro vožni listek in potrdilo. Tovarši, agitirajte za številno udeležbo dne 10. julija. Karta velja od 9. do 15. julija. — Osrednji odbor Zveze bojnikov v Ljubljani.

Veržej. Marijanišče v Veržeju in župnija veržajska bosta dne 19. junija, tretjo nedeljo v mesecu, slovesno praznovala praznik presv. Srca Jezusovega in obnovila posvetitev Srcu Kristusa Kralja. Vabimo k tej svečanosti vse sotrudnike Marijanišča in vse častilce božjega Srca. Pridite se mu poklonit v obilnem številu!

Ozdravljenje v Lurdu. Na tisoče in stotisoče ljudi poroma vsako leto v Lurd. Mnogo je med njimi takšnih, ki iščejo tamkaj ozdravljenja v neozdravljivi — po naravnočloveških pojmih neozdravljivi — bolezni. Dosti je tudi takšnih, ki tamkaj najdejo čudežno ozdravitev. Takšno ozdravitev strokovno ugotovi zdravniški urad, ki je sestavljen iz samih zdravnikov ter deluje v Lurdu. Predno izjavi ta urad o kakšnem čudežnem ozdravljenju svojo končno strokovno sodbo, čaka vsaj eno leto, ali se ne bi med tem bolezen obnovila. Med slučajni ozdravljenji v zadnjem času navajamo dva: Dne 22. maja je nagloma ozdravela neka bolana gospa iz francoske Švice, iz lozanske škofije. Bila je že več let hroma. Ko so jo položili v vodo, je naenkrat začutila čudovit pretresljaj po celem telesu. Začela je naenkrat gibati svoje ude, česar že leta ni mogla več storiti. Drugi slučaj zadeva nekega mladega moža, ki je bil težko bolan na tuberkulozi. Imel je zagnojene otekline na rokah in nogah, ki so se tako po kopeli posušile.

Vrhovni predstojnik Salezijancev. V Turinu v Severni Italiji je bil za vrhovnega salezijanskega predstojnika izvoljen Don Pietro Ricaldone. Svojo službo je prevzel kot 4. naslednik ustanovitelja Don Bosca. Novi predstojnik je vreden Boscov naslednik, mož velike pobožnosti, temeljite izobrazbe in neizčrpilive delavnosti. Deloval je ne samo v Italiji, marveč tudi v Španiji in Južni Ameriki. Posebno se je proslavil kot ustanovitelj poljedelske šole v Turinu, ki spada med najboljše v Italiji. Poleg svojih rednih poslov je kot generalni administrator visokega kapitlja posvečal posebno

skrb salezijanskim misijonom. Leta 1929 je povodom Boscove proglasitve blaženim organiziral svečanosti v Rimu, Turinu in po vseh kongregacijah, kar je zahtevalo ogromno duševnega in telesnega napora in dela.

Slovenski novomašnik v Ameriki. Dne 21. maja je bil posvečen za duhovnika ter daroval naslednji dan prvo svojo daritev Bogu g. Pavel Stražišar. Rojen je bil 28. junija 1908 v vasi Stražišče, župnija Sv. Vid na Notranjskem. Ko je bil star osem mesecev, so se njegovi starši zopet preselili v Severno Ameriko. Prvi šolski pouk je dobival v Zedinjenih državah v župnijski šoli Sv. Jožefa v Windberu v slovaški župniji. Po uspešno dovršenih študijah v srednjih šolah je stopil v frančiškanski red. Novomašniku še živi mati — oče je pred leti umrl — ter trije bratje in štiri sestre, izmed katerih so tri učiteljice v redu sv. Frančiška. Svojo novo sveto mašo je pel v slovenski cerkvi Sv. Vida v Clevelandu, kjer živi njegova mati. Zanimivo je, da so bili njegov oče, njegova mati in tudi on sam rojeni v župnijah sv. Vida. Zato je novomašnik prvo svojo daritev daroval pred oltarjem sv. Vida.

100letnica brzojava.

Najbolj znameniti italjanski radio-raziskovalec Marconi je izrazil pred kratkim mnenje, da bo mogoče v dogledni bodočnosti stopiti v telefonično zvezo z domnevanimi prebivalci na zvezdi Mars, in sicer bi se naj zgodila ta zveza s pomočjo kratkih valov. Bodisi da je ta Marconijeva izjava plod domišljije, dejstvo pa le je, da je postala zemlja za Marconijeve radio poskuse premajhna. Dokaz za velikansko napredovanje telefonske tehnike je bil podan pred dnevi, ko je sprejel največji nemški par-

nik »Bremen« na svoji vožnji iz Njujorka istočasno telefonsko sporočilo iz glavnega mesta siamskega kraljestva Bangkoka v vzhodni Aziji in iz Rio de Janeira v Braziliji. Razdalja ne igra glede telefonskega prometa s pomočjo kratkih valov nikake vloge več.

Kedaj da so pričeli z brzojavljanjem, se ne da z vso natančnostjo dognati. Amerikanci trdijo, da pričanja brzojav onega dne, ko so se posrečili amerikanemu raziskovalcu Samuelu Morse prvi poskusi z električnimi brzojavnimi aparati.

Majnika leta 1832 se je mudil Morse na krovu jadrnice na povratku iz Evrope v Ameriko. Potovanje je bilo dolgotrajno. Eden od potnikov, profesor Karl Jackson iz ameriškega mesta Boston, je delal, da bi si kratil čas, elektromagnetne poskuse, katere je zasledoval Morse z največjim zanimanjem. Pri pogledu na omenjene poskuse se mu je rodila misel: uporabljati pri brzojavi posebno abecedo. Od Morseja sestavljena brzojavna abeceda je obstojala iz črt ter pik, kakor je še danes v rabi.

Samuel Morse se je rodil leta 1791 in je bil po poklicu zgodovinski slikar in fotograf. V Londonu se je učil slikarstva. Ko se je povrnil nazaj v Ameriko, je ustanovil v Njujorku slikarsko šolo, katero so spremenili pozneje v narodno akademijo slikarske umetnosti. V zimi 1827 je obiskal nekaj predavanj profesorja Dana, ki je znal svoje poslušalce navdušiti z opisi čudežev, ki se dajo ustvariti s pomočjo elektrike.

Od tedaj je uporabljal Morse prosti čas za poskuse z elektromagnetnimi pojavi.

Prvi Morsejev aparat je bil napravljen leta 1835. Bil je obenem sprejemna in oddajna postaja. Aparat je bilo slikarsko stojalo, na katerega je bila montirana ura, ki je vlekla papir in povrh je še bil elektromagnet kot pisalno orodje. Morsejevo teh-

Varuj

perilo

in rabi le

Persil

PRVIČ je ceneji in DRUGIČ prizanašate z uporabo Persila Vašemu perilu, ker je že po kratkem kuhanju vsako drgnjenje perila nepotrebno. Raztopite Persil vedno v mrzli vodi! L zavitek zadoštuje za 25–30 litrov.

nično znanje je bilo zelo pomanjkljivo. Stopil je v stik s profesorjem fizike Galejem, ki je bil njegov sosed in z njegovo pomočjo je lahko izpopolnil svoj aparat. Po dveh letih je bila iznajdba že zrela za javne poskuse. Prvi brzojav, ki je bil oddan na Morsejeve prijatelje, se je glasil: »Posrežen poskus z brzojavom 4. sept. 1837.«

Istočasno kakor Morse v Ameriki sta prijavila W. Cooke in C. Wheatstone v Londonu sličen brzojavni aparat pri patentnem uradu. Med tem je pustil Morse svojo izpopolnjeno brzojavno napravo tudi na Angleškem zaščititi s posebnim patentom leta 1840.

Na Pruskem so zavrnili Morsejevo prošnjo za patentno zaščito s pripombo, da so enak aparat za brzojavljenje že iznašli razmi Nemci.

Danes je dognano, da je res zgradil ruski diplomat Schilling leta 1832 elektromagnetni brzojavni aparat. Ta prvotna naprava se nahaja v zbirki znanstvene akademije v Leningradu.

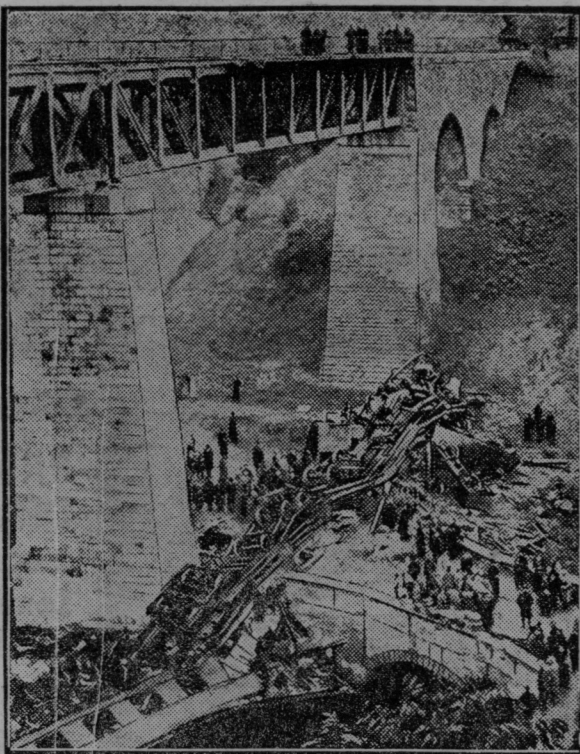
Na seji naravoslovcev in zdravnikov v Bonnu leta 1835 je Schillingov brzojavni aparat vzbudil zanimanje. Schilling je bil tedaj, ko se mu je posrečila iznajdba, rusko-carski poslanik v Monakovem na Bavarskem. Schilling je sam priznal, da gre za hvala za iznajdbo spodbudi, katero mu je dal nemški raziskovalec, prof. Sömmering.

Težek je bil boj, predno so osvojile in uvedle iznajdbo brzojava razne kulturne države.

Prošnje za sprejemni izpit v srednjo šolo.

Kraljevska banska uprava razglasa: Starši, ki žele vpisati otroke v I. razred srednje šole, se opozarjajo, da se sprejemni izpiti vrše v juniju počenši z dnem 23. Za sprejemni izpit je vložiti pri ravnateljstvu zavoda od 20. do 23. junija prošnjo, opremljeno z izpričevalom osnovne šole in z rojstnim listom ter kolkovano s 5 Din. V avgustu, odnosno jeseni, ni sprejemnih izpitov. Tudi oni morajo opraviti sprejemni izpit, ki hočejo delati privatni izpit za I. razred.

Opozorilo. Kn.-šk. dijaško semenišče v Mariboru prosi vse preč. gg. župnike, da opozorijo starše, kateri nameravajo dati v jeseni svoje sinove v I. razred klas. gimnazije v Mariboru in obenem prositi za sprejem v semenišče, da se je treba letos prijaviti že pred 23. junijem pri gimnazijskem ravnateljstvu. Do tega dne bo gimnazijsko ravnateljstvo sprejemalo prošnje za pripust k sprejemnemu izpitu. Prošnja, pisana na celi poli, mora biti kolkovana s 5 Din, priložen mora biti krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Sprejemi izpiti bodo 25. junija od 9. ure dalje iz slovenskega jezika ustmeno in pismeno, iz matematike samo ustmeno. Na zamudnike se ne bo oziralo. V jeseni sprejemnih izpitov ne bo. Učence, ki bodo dobro dovršili sprejemni izpit, bo vpisalo gimnazijsko ravnateljstvo v I. razred šolskega leta 1932/33 v začetku meseca septembra, ko bo ministrstvo določilo število učencev. — Tisti starši, ki nameravajo prositi za sprejem njihovih sinov v dijaško semenišče, naj se po dobro opravljenem sprejemnem izpitu predstavijo osebno s svojimi sinovi pri

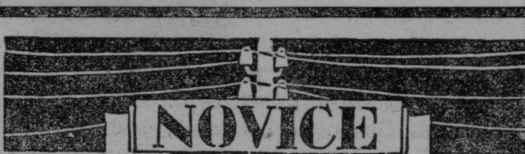

Se nastavljenе bombe potniški vlak preko mostne ograje globoko na cesto, na desni je pa zločinec Matuschka.

Na Dunaju je pričela obravnava proti Madžaru Silvestru Matuschka, ki je povzročil grozne železniške nesreče pri Biatorbagy na Madžarskem, v Anzbachu na Avstrijskem in v Jüterbogu na Nemškem. Na sliki vidimo levo železniško nesrečo pri Biatorbagy, kjer je vrgla eksplozija na tračnici

ravnateljstvu dijaškega semenišča, kjer bodo dobili nadaljnja navodila.

Dvajsetletnica smrti pesnika A. Aškerc. Dne 10. junija 1923 je poteklo 20 let, kar je umrl pesnik Anton Aškerc. Ob priliki dvajsetletnice je bila odkrita na Aškercem domu v Rimskih Toplicah spominska plošča.

Petdesetletnica. Letos je minulo 50 let, odkar je dobila Ljubljana prvič slovenskega župana Petra Graselli, ki še živi v Ljubljani.

Smrt bivšega avstrijskega glavarja. V Celju je umrl 8. junija zvečer vpokojeni dvorni svetnik in bivši okrajni glavar v Celju Marino baron Müller-Hörnstein v starosti 75 let. Bil je vesten ter pravičen uradnik tudi napram Slovincem, katere je

ščitil med vojno proti nemškutarskim ovaduhom. Pokoj blagi duši in ostani mu ohranjen časten in hvaležen spomin!

Prestovoljno v smrt. Dne 8. junija so potegnili v Mariboru pri dravski brvi iz Drave truplo 54 letne hišne posestnice v Studencih, Pavle Hermann. Pokojnica je živela v ugodnih razmerah in je nerazumljivo, zakaj si je sama končala življenje s skokom v Dravo pri Felberjevem otoku.

Letos prvi utonil v Dravi pri Mariboru. V nedeljo, dne 12. junija je utonil pri preplavanju Drave z desnega brega nad Studenci pri Mariboru proti Felberjevem otoku 26 letni trgovski pomočnik Rudolf Šavli iz Maribora. Plaval je skupaj s tovarišem proti otoku, a ga je pograbil v bližini cilja krč, začel je klicati na pomoč, ko je prihitel čoln, da bi ga rešil, je že bil izginil in so ga odnesli valovi.

Redka prikazen v kozjem življenju. Upokojeni železničar na Frankopanovi cesti v Mariboru poleg kavarne in restavracije Vollgruber ima več koz. Komaj tri tedne stara kozica ima že razvite cecke in mle-

Ameriške Združene države dolgujejo udeležencem svetovne vojne 150 milijard Din. Veterani so se zbrali iz vseh delov v Washingtonu, da bi prisilili kongres (parlament) na plačilo dolga. Levo vodja veterancev, poslanec Wright Patman, desno veterani z zastavami pred Belo hišo.

ko kakor njena mati Vse se čudi tej vsaj v Mariboru edinstveni prikazni v sicer enostavnem kozjem životarenju.

Dva vloma na Teznem pri Mariboru. V noči 9. junija je bilo na Teznem vlomljeno v gostilno Flis in trgovino Klavora. Vlomilec je odnesel pri prvem vlamu nekaj drobiža iz gramofona; plen pri trgovcu je bil tako malenkosten, da je bil gotovo tudi vlomilec razočaran.

Pri strganju mesa smrtno ponesrečil. Dne 7. junija je strgal v Benkovi tovarni mesnih izdelkov v Murski Soboti Anton Bajnar, mesarski pomočnik, meso s kosti. Pri delu mu je nož spodrsnil in se mu je zabodel v kolek, kjer mu je prerezal žilo odvodnico. Kljub hitri zdravniški pomoči je ponesrečenec preminul v bolnici.

Vlomljeno je bilo zadnje dni v bolnico v Murski Soboti. Vlomilci so odnesli le večje število rjuh in drugega perila. Murskosobška bolnica je privlačen predmet za vlomilce in tatove.

Samomor radi neozdravljive bolezni. V okolici Hodoša v Prekmurju se je obesil radi neozdravljive bolezni posestnik Peter Gorza. Našli sta ga mrtvega žena in hči.

Nevarna krava. Šestletni dečko posestnika Jeriča v prekmurškem Dokležovju je gnal kravo na pašo. Živinče mu je z rogom raztrgalo usta do desnega očesa in ga težko poškodovalo, da so ga morali oddati v bolnico v Mursko Soboti.

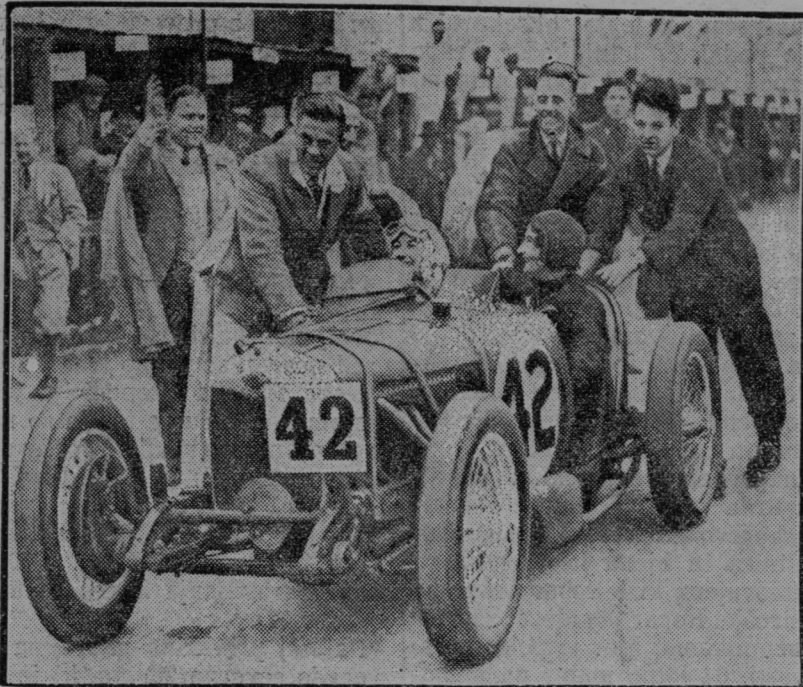
Pijani mož nameraval zažgati ženo in deco. Kosovi na Krajini v Prekmurju so veliko trpeli radi pijančevanja hišnega gospodarja, ki je bil v okajenem stanju cel divjak. Kadar je bil mož pijan, se je zatekla žena z deco v drvarnico, da bi tamkaj v miru prenočila. Surovina jej je sledil v skrivališče, zažgal drva in bi bila družina zgorela, da niso prihiteli na obupne klice žene in otrok na pomoč sosedje, ki so ogenj pogasili in oteli zaklenjene gotove smrti. Nečloveškega moža so vtaknili pod ključ.

Neznaten plen — ali vlomilska smola. Dne 8. junija je bilo vlomljeno v pisarno minoritskega župnega urada v Ptuj. Vlomilci so vse premetali, a odnesli le 100 Din drobiža, ki je bil namenjen za reveže. Vinkulirane hranilne knjižice so pustili. V pisarno so prišli z dvorišča, odšli pa skozi večna vrata, ker so našli ključ v nekem zabojčku v pisarni. Zlikovci so pustili sekuro in zvito klanfo, s katero so odpirali predale.

Ustrelil se je iz neznanega vzroka Janez Kumer, posestnik v Galušku pri Ptuj.

Požigalčeva roka na delu. V takozvani Obrajni nad Radgono na avstrijskih tleh je bila leta 1925 požigalčeva roka po dva do trikrat na teden na delu in vsikdar v noči ob isti uri. Kakor pred sedmimi leti se je pričel oglašati požigalec tudi letos, in sicer z grozljivimi pismi in z rdečim petelinom. Pred dnevi je uničil podtaknjen ogenj v Obrajni posestniku Leopoldu Schusterju pet poslopij s stanovanjsko hišo vred. Tri dni pozneje je izbruhnil ob isti uri ogenj pri Schusterjevem sosedu Francu Potzingerju in mu upepelil gospodarsko poslopje z živino. V Potzingerjev hlev so ob Schusterjevem požaru spravili pet sosedovih svinj, ki so se pa tokrat zadušile v dimu.

Ogenj radi neprevidnosti otrok. V Stranji pri Podlehniku je pristavil posestnik Miha Kodrič k ognju večerjo, se podal na košnjo in prepustil nadzorstvo kuhe 11 letni hčerki, ki je še pazila na dva manjša

Zmagovalki pri avtomobilski dirki na dolžino 1000 milj. Dirka se je vršila v Brooklandu na Angleškem in sta zmagali: gospodična Richmond in gospa Wisdom.

otroka. Kodričev sosed je opozoril kosca na dim, ki se je dvignil iz njegove domačije. Kodrič je stekel domov in videl, da je bila že cela domačija v plamenih. Rešil je otroke ter živino, zgorela je pa na stanovanjskem poslopju streha, preskočil je ogenj na gospodarsko poslopje in popolnoma uničil svinjake. Škoda je krita le delno z zavarovalnino. Ogenj je nastal najbrž vsled neodgovorne neprevidnosti otrok.

Napad na starostnega stražnika. 70 letni redar v Slovenjgradcu Petučnik je označjal po krčmah policijsko uro. V neki krčmi je naletel na vinjene fante, ki so starčka napadli in ga nevarno obdelali.

Ako se srečata avtomobil in koleselj. V nedeljo, dne 12. junija, popoldne se je zgodila na Teharju pri Celju na klanecu ob Majdičevi vili huda nesreča, ko sta se srečala osebni avto in koleselj ter se je konj splašil. Splašena žival je zavila proti avtomobilu in je zadel voz enega izmed potnikov tako nesrečno, da je po prevozu v bližnjo krčmo vsled notranjih poškodb umrl. Pri trčenju si je nolomil konj obe prednji nogi in so ga morali ubiti. Voznik je bil Franc Jager, delavec iz Štor; avto je šofiral 43 letni trgovec Josip Časlovic iz Zagreba.

Nogo si je zlomil pri padcu urednik v Celju izhajajoče »Deutsche Zeitung« g. Fr. Schauer.

Z nožem so poškodovali fantje v Zabukovcah pri Celju rudarja Antona Skobernetca. Dobil je rane po glavi, rokah in nogah.

Posledica neprevidnega ravnanja z orožjem. 40 letni posestnik Ivan Laboter pri Sv. Primožu v župniji Sv. Jurja ob juž. žel. je razkazoval zvečer delavcem svoj samokres. Nesrečnež orožja ni dobro pregledal, sicer bi bil zapazil, da je bil v njem še en naboj. Ko je imel cev samokresa obrnjeno proti sebi, se je orožje sprožilo, krogla je zadela neprevidneža v srce in tekom par minut je izdahnil.

Izsledena roparska trojica. Dne 4. junija so udrli trije neznanci skozi okno v stanovanje učiteljice v Lokavcu pri Kozjem. Učiteljica je že bila pri počitku s svojo osemletno hčerko. Napadeno so zvezali, jej tiščali usta in stikali tako dolgo po sobi, da so

našli 4000 Din in izginili v noč. Še dne 8. junija se je klatil eden od vlomilcev po sevniški okolici in je zašel v neko kmečko hišo, kjer je vzbujal sum, da je nepoštenjak. Kmečko dekle se je odpravilo po orožnike v Sevnico, ki so neznanca prijeli in je priznal, da je eden od treh, ki so oropali lokavški učiteljici 4000 Din. Izpovedal je, da je rodom iz Hrvatske in brezposeln rudar. Istotako sta tudi njegova pajdaša rudarja brez posla, a Slovenca. Izsledena roparska trojica je pred nedavnim ponoči v Novi gori pri Prečni posilila posestnico Arber vpricho 11 letnega otroka in jo oropala.

Izsledena vlomilca. Lansko leto 27. oktobra je bilo v Ljubljani pri belem dnevu iz blagajne veletrgovine A. Krisper na Mestnem trgu odnešenih 10.000 Din. Vlom je ostal zavrt v temo, dokler ni bil letos 13. aprila izvršen, skoro enak vlom v trgovino g. Kudiša v Celju, kjer so se polastili zločinci 8.500 Din. Celjska policija je osumila vloma dva moška, od katerih bi naj bil eden brivec. Po izmenjavi mnenj med ljubljansko in celjsko policijo je bil prijet Josip Vrankar, brezposelni brivski pomočnik, rojen leta 1913 v Trstu in pristojen v Dob pri Domžalah. Vrankarjevi prstni odtisi so se ujemali z onimi vlomilca pri Krisperju v Ljubljani. Policija je vtaknila pod ključ tudi še drugega vlomilca, 20 letnega tovarniškega delavca Josipa Česna, rodom iz Trsta.

Najstarejša Mohamedova slika. Dne 8. junija pred 1300 leti je umrl ustanovitelj islama Mohamed v Medini.

Smrtna nesreča. Vejevje obsekavat z dreves se je podal 77 letni kočar Franc Brinovec izpod Šentjurja pod Kumnom. Drugo jutro za tem so našli starčka pod drevesom mršvega. Najbrž je padel z drevesa in se ubil.

Utonil je v Cerkniškem jezeru 12. junija 24 letni Tone Milavc. V družbi se je vozil po jezeru, nekoliko pred bregom je skočil v vodo, ni ga bilo več na površje. Ko so ga našli čez četrto uro, so že bili vsi poizkušali, da bi ga oživel, zaman.

Neznanega utopljenca so potegnili iz Save v Vrhovem pri Radečah pod Zidanim mostom. Utopljenec je star krog 25 let, močne postave, a brez dokumentov.

Roparski napad na dve ženski. V samotnem naselju Brdo v srezu Litija je obiskal posestnico Jakoševo skozi okno neznan vlomilec. Posestnica in njena hčerka sta se škrlili pred tolovajem, ki je iskal denar po izbi, na podstrešje. Ropar je splezal za prestrašenima begunkama, kjer je pobil hčerko do nezvesti, 64 letno mater pa je pograbil za vrat, jo odgnal nazaj v sobo in zahteval od nje pod pretnjo smrti denar. Starka mu je dala celo imetje — 100 dinarski bankovec in nekaj drobiža. Ropar je izginil v noč, obe ženski sta se upali šele drugo jutro iz hiše do sosedov, ki so javili roparski napad orožnikom.

Otrok utonil v kanalu Save. Pri Kranju je utonil v kanalu Save pred Majdičevo elektrarno 5 letni Vladko Ažman.

Obesil se je v svoji sobi Franc Bratkovič, 60 letni prevzitar iz Mihovega pri Št. Jerneju na Dolenjskem.

Zelo drzni vlomilci se klatijo v zadnjem času po okolici Novega mesta. Je to trojica, ki ogroža ponoči kmečke domove in posebej še zidanice.

Pogreša se že od 15. maja tega leta pekovski vajenec Mirko Plaskan. Pekovske obrti se je pridružil pri g. Ivanu Faganeliju v Rečici ob Savi, vintji ter je omenjeni dan neznankam izginil. Fant je star 16 let, podolgastega obraza, obleden v delavno obleko s plavo športno čepico in je velike vitke postave. Njegov oče je za fantom v skrbeh, ker dasi ga iščejo bližnje orožniške postaje, se še do danes ni našel. Ako bi komu bilo kaj znanega o pogrešancu in če bi se fant mogoče zatekel kam v službo, naj javi bližnji orožniški postaji ali pa očetu Ivanu Plaskan v Nazarju, p. Mozirje.

Na škofijski klasični gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano (zavod sv. Stanislava) se bodo vršili sprejemni izpiti za I. razred od 25. do 27. junija 1932. Učenci naj vložijo prošnje, kolkovane z Din 5.—, pri ravnateljstvu do 20. junija 1932; prilože naj šolsko izpričevalo in krstni list.

Kmetje, pozor! Kdor želi delavnega hlapca, naj sporoči naslov in kaj je pripravljen plačati hlapcu, na: A. Zalar, kaplan, Hrastnik. 750

Ogrožena lepota uide nevarnosti škodljivih učinkov solnca, vetra, vlage in starosti samo z dnevnim nego medicinsko učinkujočih obrambnih sredstev, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito lica in kože ter Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Skozi 35 let preizkušene. Za vnaprej poslanih 40 Din se dobi 2 lončka brez daljnjih stroškov v Elsafluid-tovarni Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska ban.

Nastanek živalskih filmov.

Pri filmih, kjer vidimo v živih kretnjah najbolj divje ter plahe živali, oplazuje gledalec čustvo: Te podobe vendarle niso resnične? Kako se je zamogel fotograf povspreti do teh posnetkov? In vendar so bili

izvršeni brez prevare in potvorbe. So resnično divje zveri v prostosti, katere vidimo na platnu. Filmski fotografi trdijo, da sloni uspeh filmanja zveri najbolj na radovednosti živali. Ako vidi zver nekaj čisto tujega, pusti, da se ji to tuje popolnoma približa, ne da bi napravila kak poskus napada. Najbolj izrazita je lastnost radovednosti pri levih in jih je tudi najlažje fotografirati. Ako hoče fotograf slikati leve v popolnoma prosti naravi, jih mora poprej dovolj nahraniti. Če ima lev svojo hrano pred nosom, se ne bo trudil z lovom.

Neka filmska ekspedicija je skrbela v svojem taborišču za to, da so našli levi, ki so med dnevom spali po goščavah, na večer, ko so se podali na lov, dovolj hrane. En mož od ekspedicije ni imel drugega opravka, kakor da je streljal za leve: cebre, antilope in drugo divjačino. Radi rednosti glede nastavljanja hrane so bili tudi levi vsikdar točni.

Najbolj prikladna pokrajina za filmanje zveri je severna Afrika, ki je ravan in se je lahko voziti z avtomobilom. Ako namestavijo filmati cebre ali bivole, se jim približajo z bliskavico v avtomobilih.

Prve filmske posnetke levov so napravili na ta način, da so se pripeljali fotografi do levov na 12 korakov bližine. V tej razdalji se je ustavil avto in vrgli so radovedno gledajočim levom ustreljeno divjačino. Šele na to se je oddaljil voz nekaj metrov in filmanje je pričelo. Levi so se vrgli z vso požrešnostjo na nenaden plen, ga trgali in se niti najmanj sino zmenili za avtomobil.

O filmskih posnetkih slonov je pač znano, da niso istiniti, ne posneti v divjini. Slone fotografirajo največkrat na farmah, in sicer mlade živali. Sloniči imajo krog nog verige, katerih pa ni videti v filmu, ker so pred fotografiranjem nagnali slone v grmovje, ki sega do kolen in se je skrilo železje v goščavi. Na filmih tudi ni razvideti, če gre res za odrasle slone, ker se je pri fotografiranju fotograf skrbno izognil vsakega predmeta, katerega bi se lahko gledalec poslužil in primerjal njegovo velikost s slonovo. Radi tega posekajo pred filmanjem vsa večja drevesa, pustijo le majhna, poleg katerih zgleda tudi slonič pravi orjak.

Enodnevni tečaj za precepljenje in zeleno cepljenje. V soboto, dne 18. junija se vrši na banovinski kmetijski šoli v Sv. Jurju ob juž. žel. tečaj za zeleno cepljenje in precepljevanje šmarnice.

★

Nekaj o sadjarstvu in o sadjarških zadrugah.

V marčni številki nekega württemberškega lista je bil sledeč članek:

Tržno poročilo iz Hamburga.

Radi splošne krize je prodaja namiznega sadja zelo otežkočena. Zato so sadjarji primorani, da prešajo svoje žlahtno sadje, ker bi jim drugače segnilo.

Tržno poročilo istega meseca iz Hamburga pa se glasi sledeče:

Dr. Janko Pihlar

specijalist za notranje bolezni

Maribor, Prešernova 2

ordinira nadalje redno vsaki delovnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne. — Ob nedeljah in praznikih ne ordinira. 704

Neka tukajšnja veletrdka je prodala v zadnjem tednu nič manj ko 50.000 zabojev in 900 sodov ameriških jabolk. Trgovina z amerišskimi jabolki je slej ko prej zelo živahna.

Ali ni to čudno? Na eni strani preobilica; na drugi strani uvoz, ki gre v milijone. Vse to kaže na velik nedostatek v sadjarstvu in organizaciji prodaje. In kar velja za Nemčijo, velja še v veliko večji meri za nas.

Ta ameriška jabolka, ki krasijo prodajalne in stojnice ne samo v Nemčiji in drugih državah, nego tudi žalibog pri nas, ki imamo gotovo najzlahtnejša jabolka, kar jih premore svet in za katero tuje blago se plačuje danes pri nas Din 24.— za kg ne prihajajo iz Kalifornije nego rastejo nekaj višje v državah Oregon in Washington ob obali Tihega oceana. Podnebje je precej slično našemu z razliko, da je naša zemlja prikladnejša in so zato naša jabolka boljše po okusu in imajo finejši aroma, dočim je ameriško jabolko brez prave vsebine in vodeno.

Ameriški farmar-sadjar pa ne gospodari morda ceneje kot naš kmet. Mezde so veliko večje kot pri nas, kljub temu pa spravi svoja jabolka z dobičkom ne samo na ameriška tržišča, nego v veliki meri tudi v evropske države, ki so oddaljene ne par sto kilometrov kot pri nas, nego nad 11.000 kilometrov.

V čem obstoja tajnost tega izvanrednega uspeha?

Oglejmo si enkrat eno teh občin, ki se bavijo izključno s sadjarstvom. Normalna površina posameznih sadonosnikov znaša 30 akrov (1 acre je pribl. 40 arov). Vsak tak sadonosnik je zvezan z glavnim vodom naprave za namakanje. Zemlja se redno in stalno zrahljuje ter ni v sadonosnikih nobene trave, še manj pa kakih drugih kultur. Goji se samo nekaj vrst, katere so strogo določene po kakovosti zemlje in legi sadonosnikov. Drevesa stojijo strogo v vrstah in v razdalji, ki dopušča dostop solncu in zraku. Točno se razlikuje starost, ki pa ne presega 25. leta.

Kadar preti mraz in slana, zatulijo rogovi ali sirene, vse hiti v sadonosnike, zažge kadila, ki se stalno nahajajo v posodah in vleže se težak neškodljiv dim na cvetoče drevje in odstranjena je vsaka nevarnost. Škropi se po šestkrat na leto, samo med cvetjem ne. Obiranje, sortiranje ter opremljenje blaga za prodajo je znanost za sebe. Obira se vse z roko in se polaga sadje, ki odgovarja, vsako jabolko zase na leseno volno v ročno košarico. Če jabolko ne odgovarja po teži ali zunanosti vsem zahtevam, se brezobzirno skartira. Ameriški standart zahteva namreč, da odgovarja posamezni velikosti jabolka tudi določena teža. To in lepa zunanost ameriškega jabolka mu daje prednost pred vsakim drugim in doseže ceno kot nobeno drugo.

Potem pa so sadonosniki zapuščeni in sadjarji so zaposleni skozi tedne v skladiščih svojih zadrug, katere so jim izplačale nekaj na račun oddanega sadja. Tam delajo od ranega jutra do poznega večera po strogo zarisanim načrtu: po skrajno točnih in strogih predpisih se sadje še enkrat presortira, zapaka in odpremi. Vsako jabolko, ki ni v vsakem oziru popolnoma brezhibno, mora brezpogojno v sadni mlin za sadjevec ali marmelado.

Vsaka krajevna organizacija je včlanjena v zvezi, ki ima diktatorično oblast. Slednja, ki je stalno v najtesnejših odnosih s poljedelskim ministristvom, ima dvoje nalog: da plasira žetev na ameriškanskih in evropskih sadnih borzah po najboljših cenah in da ugotovi in določi najzlahtnejše in najprikladnejše vrste jabolk, upoštevajoč pri tem zemljo in lego posameznih sadonosnikov.

In pri nas?

Predaleč bi šlo, če bi hoteli navesti in raztolmačiti vse posameznosti tega ameriškanskega načina gojitve in prodaje sadja. Zato sta poklicani pri nas v prvi vrsti sadjarsko in vrtnarsko društvo s svojimi podružnicami ter naša Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru, ki je s svojimi propagandnimi in poučnimi tečaji ravno letos znatno prispevala k povečanju zanimanja naših sadjarjev za negovanje sadonosnikov in resnično se je letos škropilo v naših sadonosnikih veliko več kot prejšnja leta in blagoslov tega dela ne bo izostal. Zanimanje za naše sadje je letos veliko, vprašanje je le, če nam bo denarna kriza in devizne odredbe omogočile izkoristiti letošnjo dobro konjunkturo doma in na inozemskih tržiščih. Kadar se bodo naši sadjarji vsi kot en mož oklenili svoje edine pravilne organizacije za prodajo svojega sadja ter ji s tem tudi omogočili, da bo vršila svoje delo v korist in procvit našega kmeta, takrat nastopijo tudi za naše sadje časi, da bomo tudi pri največji konkurenci naše sadje prodali z lahkoto in po veliko boljših cenah kot sedaj.

★

Kako peremo?

Umazano perilo najpreje namakamo. Namakanje ima ta namen, da olajša in pospeši čiščenje. V mlačni vodi namoči perilo. V to vodo je dobro vliti malo, eno žlico terpentina. Vroče vode nikdar ne vlivaj na perilo, dokler je umazano. Pisano perilo ne namakaj preje, kakor nekaj ur pred pranjem, v mrzlem, ne premočnem lugu. Perilo, ki ima slabe, nepristne barve, namoči le v mlačni vodi in ji prilij nekaj jesiha.

Po namakanju perilo operemo v vročem lugu, ko smo ga primerno z milom na straneh namazali. V posebnem kotlu nato perilo kuhamo. Predolgo perila ne smeš kuhati, da se ti ne zažge, zadostuje četrt ure. Pusti nato kotel, da se perilo v njem shladi. S čisto vodo nato perilo izplakni in ga ovijaj, da gre vse milo iz njega. Ako je perilo porumenilo, ga beli, in sicer tako, da ga položiš na sonce, ga sušiš, zmočiš in obrneš in zopet sušiš. Ako hočeš, da se perilo bolj blešči, napraviš to z modrilom, ki ga kupiš v prodajalni in raztopiš v vodi. V tej vodi perila ne namakaj, ampak kos za kosom izplakni.

Perilo daj sušiti po možnosti na soncu. Imej za to snažne vrvi, ne obešaj perila na droge in hlode in ne vem, kam še, kjer se ti umaže, predno je sploh suho. Perilo pritrdi z lesenimi preklanimi klinčki. Pisano perilo pa ne suši na soncu, da ne obledi, pač pa na podstrešju ali sicer pod streho, pa kjer ni prepib.

★

Kako uničim črešnjeve črve? Črešnje napade poseben črv črešnjeve muhe. Sedaj, ko bodo črešnje, posebno črvice odpadale, jih uniči in ne pusti, da tam ležijo. Črvički zlezejo v zemljo in spomladi se kot metuljčki zopet zaplodijo. Drugo leto prekoplji zemljo pod črešnjo, da pridejo črvički bolj globoko in se zadušijo.

Ali piti v vročini škoduje? Škoduje samo tedaj, ako potem razgreta počivaš, ako pa naprej delaš, ne škodi. Seveda ne smeš piti premrzle pijače. Kdor je veliko na vročini in se veliko poti, mora celo piti, seveda zadostuje tudi voda, ker sicer se mu vsled vročine začne kri strjevati in se nazadnje vnamejo možgani od vročine.

★

Remšnik. Drugi gospodinjski tečaj se je otvoril na Remšniku; obiskuje ga premalo deklet iz Remšnika. Lahko je vsaki žal, ki je zamudila lepo priliko najcenejše izobrazbe v teh hudih časih. Ne samo staro je kaj vredno, ampak kar čas zahteva od nas in to je danes vsestranska izobrazba posebno v gospodinjstvu in izoblikovanje srca. Gotovo bo tečaj imel uspehe posebno pri onih dekletih, ki se zavedajo načela: po trdem delu gremo in prišle smo navzgor!

★

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 11. junija so pripeljali špeharji 16 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 13 do 14 Din, slanina pa po 12 do 13 Din. Kmetje so pripeljali 32 voz sena po 60 do 90 Din, šest voz slame (škopa 1.50 do 1.75 komad), štiri voze krompirja po 1.50 do 2 Din (novi italijanski 5 do 5.50 Din). Čebula 5 do 5.50 Din, česen 10 do 12 Din, kumarce 2 do 5 Din. Pšenica 1.75 Din, rž 1.50 Din, ječmen 1.50 Din, oves 1.25 Din, kuruza 1.25 do 1.50 Din, proso 1.75 Din, ajda 1.25 do 1.50 Din, fižol 2.50 do 3 Din, v stročju 6 do 7 Din. Kokos 20 do 30 Din, piščanci 22 do 65 Din, gos 50 do 60 Din, kozliček 60 do 80 Din, jagnje 80 Din. Celi orehi 5.50 do 6 Din, luščeni 16 do 18 Din. Hren 8 do 10 Din, kartijola 1 do 4 Din. Kislo zelje 3 do 4 Din, repa 2 Din. Glavnata solata (komad) 0.25 do 1 Din, gobe 1 do 2 Din, jagode 8 do 12 Din, črešnje 6 do 12 Din, jabolka 12 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din, surovo maslo 24 do 30 Din, jajca 0.50 do 0.75, med 14 do 20 Din, suhe slive 8 do 12 Din, špargelj 3 do 5 Din.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem, dne 10. junija tega leta je bilo pripelanih 209 svinj in ena ovca; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 60 do 90 Din;

Tekma med letalom in golobom.

V Nordwiche na Angleškem se je vršila zadnje dni zanimiva tekma. Šlo je za razvozljanje vprašanja: Ali je sigurnejši naravni nagon goloba ali človeška razsodnost glede krajevne presoje? Pilota Reo, starega ter preizkušnega letalca, so posadili v zaprti avtomobil z zavezanimi očmi in so ga prepeljali v kraj, ki je oddaljen od Nordwicha 150 km. V istem avtomobilu se je vozil tudi kmet s poštnim golobom. Ko je došel avto na cilj, so takoj izpustili goloba. Letalcu so dali po izstopu na razpolago aeroplan brez kompasa in drugih pripomočkov za določevanje smeri.

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

25

(Dalje.)

Sredi aprila je prišel Hasan paša z delom vojske v Petrinjo. Ukazal je ondi popraviti most čez Kolpo in če mogoče, narediti še enega preko Odre. Vse je kazalo, da se bliža napad na Sisak.

S strahom so hodili Siščani gledat grajenje mostu in turške ognje, ki so žareli vse noči od Vinodola do Krastovice. »Poskrbite za nas,« sta pisala upravitelja trdnjave zagrebškemu kapitulju, »da vsi skupaj ne poginemo.«

Vendar velika turška armada še ni bila zbrana. Zato je bila določena Kostajnica kot zbirališče, kjer so se tudi vršile vse priprave za obleganje Siska. Že 20. maja so znali v Zagrebu, da vozijo po Savi proti trdnjavi velike topove. Kmalu potem so dohajale vesti, da se zbirajo pri Kostajnici tudi drugi turški poveljniki s svojimi četami. Siški sandžag beg Ibrahim je stal z veliko

vojsko pri Zrinju ob Drinu; zborniški sandžak Memi beg se je utaboril pri Strigovlju, kliško-hrvanski sandžak Apardi beg pri Savi in na Bilajskem polju.

Pilštajnski orožarji so se lotili v očičled silnemu turškemu navalu z vso vnemo pregleda orožja, streliva in topov. V trdnjavi je bilo 300 mož posadke, ki je bila po mnenju nemških strokovnjakov precej preskrbljena za krajšo obrambo. Treba je bilo še marsikaj popraviti. Predvsem so morali spraviti topove na prava mesta in jih osigurati po možnosti pred sovražnimi krogli.

Siščanom so se prikupili Nemci koj prve dni. Bili so mirnega obnašanja, trezni, marljivi ter vestni pri delu in vzgled celi posadki glede izpolnjevanja verskih dolžnosti. Udeleževali so se z vzgledno pobožnostjo vsake kanonikove svete daritve s poveljnikom viteзом Pavlom na čelu.

Za pregledom ter popravo orožja in topov so prišli na vrsto trije obrambni stolpi. Stolpe so po-

• Sandžak je bil upravitelj sandžaka. Berglerbegluki so bili v Turčiji razdeljeni na sandžake.

7 do 9 tednov stari 150 do 180 Din; 3 do 4 mesece stari 200 do 250 Din; 5 do 7 mesecev stari 350 do 380 Din; 8 do 10 mesecev stari 450 do 480 Din; eno leto stari 560 do 650 Din; kilogram žive teže so prodajali 6 do 7 Din; kilogram mrtve teže pa po 10 do 11.50 Din. Ovce komad 90 Din. Prodanih je bilo 143 svinj in ena ovca.

Padanje vrednosti zemeljskim zakladom.

Zadnje čase se vedno bolj množe poročila o novih najdiščih diamantov v Afriki. Pa ne le diamantov, ampak tudi srebra je čedalje več. Posledica tega je, da pada srebru cena. Tudi zlata produkcija se vedno bolj veča in pri draguljarjih se stalno kopičijo skladi dragih kamnov, ki jih ne more nihče kupiti, ker so predragi. Taka je podoba, da na eni strani svet ne ve, kam bi s svojimi bogastvi; po drugi strani pa ljudje stradajo in umirajo od lakote.

Obubožanje sveta je res povzročilo nezasišano razvrednotenje vrednot. Zlato, ki so po njem nekoč hrepeneli in segali vsi ljudje, je izgubilo dobršen del svojega prednostnega položaja. Dokler tvori podlago denarja najmočnejših svetovnih držav, se bo še nekako držalo. V resnici pa je že izgubilo mnogo svoje privlačnosti. Ali ni že dovolj značilno dejstvo, da ga ne najdemo skoro nikjer v prometu? Kdor ga ima, ga skriva v najglobljih zakladnicah pod zemljo, svet ga pa ne bo kmalu niti več poznal.

Navzlic vsem pretresljajem, ki jih je doživelo zlato v zadnjem času, pa se njegovo pridobivanje veča. Vsako leto ga izkopljejo 455.000 kg, največ v južni Afriki (220.000 kg), potem v Ameriki (60.000 kg), v Aziji in na Uralu (50.000 kg), v Južni Ameriki (20.000 kg) in v Rodeziji (20.000 kg).

Še večje razvrednotenje kakor zlato pa doživljajo diamanti. Doslej so našli in spravili v promet 20.000 kg diamantov s 100 milijoni karatov. Ta množina bi vsekakor zadostovala za dolgo dobo povpraševanja. A ljudje so nenasitni. Vedno iznova odhajajo kopači pod zemljo, da izderejo geološkim plastem kristale in jih vržejo na trg, kjer se vrši kupčija.

Že leta 1926 je ponudba diamantov dosegla višek. Takrat smo tudi doživeli, da niso neki komisiji dovolili pregledati diamantnih ležišč ob reki Oranje. Diamantna polja so zaprli z bodečo žico in vlada Kapske kolonije je dala ukaz, da se morajo diamanti zbirati in izročati samo po njej. Ta ukrep je izšel zategadelj, da bi se preprečil padec cen, ki je grozil diamantski industriji. Danes pobašejo 35% letne produkcije diamantov trezori južnoameriškega sindikata za diamante, Beers Corporation in druge tvrdke, ki trgujejo z diamanti. Na ta način se skuša cena diamantov obdržati vsaj na neki višini.

Manj od diamantov so izgubili na vrednosti rubini, ki jih pridobivajo v Burmi. Ta produkcija še danes ne presega produkcije pred 1000 leti in delj. Vse zemске zaklade je v ceni prekosil edino radij, ki se mu zaradi redkosti nikakor ne more zmanjšati vrednosti.

DRUŠTVENE VESTI

Št. Peter pri Mariboru. Pretečeno nedeljo so imeli člani katoliškega prosvetnega društva v Studencih pri Mariboru izlet k Št. Petru. V cerkvi Matere božje na Gorci so imeli sveto opravilo s pridigo, katero je opravil č. g. p. Marko. Isti dan popoldne pa so cerkveni pevci in prijatelji lepega petja napravili izlet v Metavo, kjer so imeli v Marijini kapeli na Metavskem hribu večernice.

Šmarje pri Jelšah. Ker ni nihče poročal, smatram za dolžnost vam sporočiti o lepi prireditvi našega Katoliškega prosvetnega društva, ki je v nedeljo, dne 29. maja, uprizorilo dve krasni igri »Pri kapelici« in »Ne kliči vraga«. Igrita sta krasno uspeli. Vsa čast našim vrlim igralcem, da so se potrudili ter svoje vloge res prav dobro rešili. Škoda, da se je uprizorila igra samo enkrat. Ker sta igri tako šaljivi, obenem pa tudi polni resnosti, bi menda kazalo ob prvi priložnosti igri ponoviti. Omenim naj tudi neko novost. Pri tej prireditvi je namreč nastopil prvič naš mladi tam-

burški zbor, ki ga vodi naš vrli organist g. I. Kidrič. Fantje, le tako naprej! Sedaj, ko imamo po zaslugi č. g. kaplana Rančigaja tako lepo poslikano dvorano in pa nov oder, prireditev tem težje pričakujemo.

Pokrajina bodočnosti.

So še na svetu tla, ki čakajo na človeka, da jih odpre javnosti, preorje, obdela in uživa sad dela. K pokrajinam bodočnosti spada brezdvomno severnoameriška Kanada, ki šteje danes komaj 10 milijonov prebivalcev, a bi jih prav lahko sprejela in prehranila 100 milijonov. Treba bi bilo samo pozidati mesta in jih zvezati z železnico. V Kanadi je še dovolj dela za človeštvo.

Zemeljski zakladi Kanade so neprecenljivi. Tamkaj so na celem svetu največje zaloge premoga, katere bi bilo nemogoče izčrpati v tisočletjih. Zelo mnogo je železne rude. Poleg Afrike daje Kanada svetovnemu trgu največ zlata. Kanada posedata tudi svetovni monopol na pridelavo nikla.

Pretežni del kanadske posesti je državna last. Farmerjem daje država zemljo brez zakupnine; njej je predvsem ležeče na tem, da se spremeni doslej neobdelana zemlja v rodovitno. V Kanadi prospeva tobak in vinogradi rodijo plemenita vina. Kanadske jabolke se razpošiljajo po celem svetu. Znana je kanadska pšenica, s katero se preplavlja tudi Evropa.

Skraja so bili mnenja, da v Kanadi ne bo rodila pšenica, saj je vendar zemlja zamrznjena do marca. Uporabili so pri pridelavi pšenice najbolj moderne načine in so dosegli, da je tamkaj zrela pšenica v 90 dneh. Sedaj si prizadevajo, da bi dosegli še hitrejšo žetev in s tem omogočili pridelavo pšenice tudi po onih neizmernih kanadskih ozemljih, ki se razprostirajo proti severnemu tečaju. Treba pomisliti, da sije v poletnih časih v tečajnih krajih solnce noč in dan in da bi bila pšenica izpostavljena rasti celih 24 ur.

Kanada je dežela »neomejenih možnosti« in bo tekom 100 let podarila človeštvu še marsikateri uspeh in dovolj bogastva.

sebeno utrdili, da bi kljubovali najtežjim topovskim krogam. Kakor že omenjeno, je bila zgrajena sisačka trdnjava na polotoku podobnemu kolenu, katerega tvori Kolpa pred izlivom v Savo. Iz Kolpe sta bila izkopana v obrambo trdnjave dva jarka ali kanala. Spodnji je bil širok, zgornji ozek, a oba sta bila globoka. Med obema kanaloma je bil ozek prehod po suhem, ker jarka se nista zlivala eden v drugega. Tokrat so kanala poglobili, da bi bila dovoljna ovira. Jabelko nesporazuma med vrhovnim poveljstvom v Zagrebu in med branitelji je bil lesen most preko Kolpe, ki je tvoril zvezo trdnjave proti Zagrebu in Karlovcu. Sisačka kanonika-poveljnika sta predlagala, da se naj most razruši pred oblego, da ne bo kakor nalašč pripravljen za vsestransko kretanje turških čet. V Zagrebu pa so odločili, da mora most ostati, saj bo došla oblegancem pomoč, ni pa mogoče določiti v naprej iz katere strani.

Angel tolažbe, buditelj k hrabrosti in k zupanju v Boga je bil za posadko in civilno prebivalstvo vitez Pavel. Vojaki so ga čislali kot izredno močnega ter izkušenega bojevnika; ostalim

meščanom se je prikupil z ljudomilostjo napram starejšim in posebno še deci. Pogostoma je delil miloščino med revnejše in bil na glasu, da ni samo junak, tudi darežljiv bogatin, ki je pripravljen pomagati siromaku ob vsaki priliki.

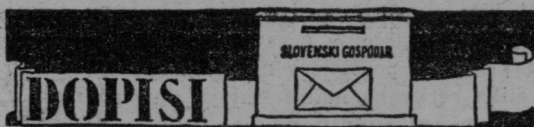
Pravi praznik za Siščane so bile vojaške vežbe na ravni krog trdnjave, pri katerih je kazal Pavel svojo moč in sigurnost v loku. Ne smemo pozabiti, da se je bil proslavil med Hrvati tudi Topliškevi Miha. Kakor smo že beležili, je dal Hasan paša povelje, naj se popravi razdrti most čez Kolpo pri Petrinji in če mogoče, naj se zgradi še nov most preko Odre nad Siskom. Siščane je bilo resno strah pred novo zgradbo čez Odro, ki bi bila omogočala čisto prosto premikanje turških bojnih sil na vse strani. Tudi preko popravljenega petrinjskega mosta so udirale turške patrulje, neprestano ropale in si ogledovale z drugega brega Kolpe utrjevalna dela pri Sisku. Nemški orožarji so izdelali načrt za uničenje mosta pri Petrinji. Za izvršenje nadvse drzne nakane se je javil prostvoljno Pilštajnčan Topliškevi.

Nekoliko nad turško trdnjavo Petrinja je zbi-

Golob je krožil nekaj časa po zraku, nato pa je zletel proti Nordwihu, odkoder je bil pripeljan. Pilot se je mortal nekaj časa krog krmila, ne da bi se bil mogel odločiti za gotovo smer. Njegovo edino upanje je bilo dejstvo, da on lahko prevozi na uro 150 km, golob pa preleti 90 km. Pa je le premagal človek ptico. Pilot je pribrzel v Nordwich 15 minut pred golobom in je prejel od letalskega kluba lepo nagrado.

Priprave za uvoz vina v Zedinjene države.

Francija s paznim očesom zasleduje gibanje v Zedinjenih državah, zlasti gibanje »mokrih« pri volitvah. Tako se je izrazil B. W. Lawless, ki se je ne-

Št. Peter pri Mariboru. Žalosten dogodek, ki se je zgodil v sosedni občini Grušova, je močno pretrese tudi naš šentpeterčane, saj je to že tretji žalostni pojav s smrtnim izidom v tekočem letu v Grušovi. — Učenci deške osnovne šole so priredili izlet na Boč, učenke dekliške šole pa gredo v Dolno Lendavo. Ne zdi se nam pa umestno, da se v današnjih časih, ko morajo starši gledati kako in za kaj porabijo sleherni dinar, prirejajo tako daljni izleti in to tem bolj, ker je otrokom revnih staršev udeležba onemogočena. — Prihodnji četrtek se vrši pri nas kanonična vizitacija združena skušnja šolskih otrok iz verouka. Vdrugič pride med nas g. dekan msgr. Umek. — Število naročnikov Mohorjeve družbe je letos narastlo. Zelo lepo. Saj je dobra knjiga tudi najboljši prijatelj.

Sv. Urban nad Mariborom. Že pred 400 leti je bila tu gori postavljena cerkev v čast sv. Urbanu, varuhu naših vinskih gor. Pred 150 leti pa so jo vsled višjega ukaza tako popolnoma zanemarili, da je začela razpadati in so z njenim materialom pozidali novo župnišče pri Sv. Križu. Toda vrli sosedje niso mirovali, dokler niso sredi prejšnjega stoletja postavili nove lične cerkve na naši prekrasni višini. Nepozabni naš knezoškof in služabnik božji A. M. Slomšek jo je šesto pobinkoštno nedeljo leta 1861 ob veliki udeležbi dolancev in hribocev slovesno posvetil in še sedaj se je med tukajšnjim prebivalstvom ohranila govorica, kako čudovito ljubeznivo in prijazno se je takrat s priprostim narodom razgovarjal. Vsako leto še sedaj obhajamo hvaležni spomin na to, in sicer šesto pobinkoštno nedeljo ter ga bomo obhajali tudi letos dne 26. junija s pričetkom ob pol desetih. Zadnjo nedeljo, dne 12. junija, pa se nam je zdelo, da se ponavlja velika slovesnost 1861. leta. Vsaj toliko ljudstva tu gori nismo gledali ne ob petdesetletnici naše cerkve in tudi ne, ko smo pred par leti dobili nove zvonove, čeprav smo oboje veličastno slavili. Mogočni kresovi v soboto zvečer in veselo grmenje topičev je naznanjalo daleč naokrog izredno slovesnost drugega dne ter pri-

vabilo k nam veliko množico domačih župljanov, sosednih Križančanov s svojim g. župnikom, Mariborčanov in vernikov od Sv. Jurija, obeh Sv. Kungot in iz Svečine. V krasnem in jedrnatem nagovoru nam je monsignor Vreže, profesor iz Maribora, po besedah napisal na slavaloku »Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše« razložil zgodovino okrasitve naše, ki se s svojimi novimi stenski in stropnimi slikami — izvršenimi po dobro znanem slikarskem mojstru Fr. Horvatu v Mariboru — izvrstno postavlja in bi delala čast marsikateri župniji; po končanem darovanju za cerkvene potrebe in po izvršeni slovesni blagoslovitvi zunanosti in notranjosti pa je ganljivo opravil slovesno sveto mašo ob asistenci križanskega in domačega g. župnika ter navdušeni Te Deum za srečno končano delo. Tako je postala naša gora in cerkev še bolj privlačna sila za mnogoštevilne častilce sv. Urbana. Da bi se le tudi vsi hvaležno spominjali svojega Stvarnika, ki nam je dal in tako krasno uredil ta prelepi kos slovenske zemlje!

Remšnik. Zadnjo nedeljo majnika je šel Marijin vrtec iz Remšnika na Kaplo na izlet. Tam so otroci peli pri sveti maši in po svojih skromnih močeh igrali tri igrice in deklamirali ter govorili, da je bilo občinstvo zadovoljno. Gostoljubnost domačinov je bila na višku. Zato se najiskrenejše zahvaljujejo otroci in voditelj g. župniku na Kapli za vso pripravo in postrežbo kakor tudi gostilni Rihter ter sploh vsem, ki so stregli. Bog Vam povrni ter Vas krepčaj v teh hudih časih.

Remšnik. Na večer, 11. maja, je gorel na Remšniku pri kapelici sv. Boštjana mogočen kres. Zbralo se je okrog 20 oseb, ki so veselo kramljale ter popevale narodne pesmi. Poleg velikega kresa je bilo še 12 malih, katere je zažgal fant iz narodne hiše in dobre kmetijske družine. Naštelo se je v občini še pet drugih kresov, ki so se gotovo videli po celem severnem Pohorju in Dravski dolini. Ohranimo narodno zavest!

Remšnik. Tudi tu se zajeda gospodarska kriza v delavske domove in v borne kočice malih posestnikov. Da bi bedo brezposelnim in ubožnim vsaj nekoliko blažili, je dobrodelni odbor povzel nabiralno akcijo. S polom v roki so se od hiše do hiše trudili: gdč. Marica Grögl, g. Beloglavec Maks, šolski upravitelj g. Golob Simon,

g. Zupan Anton, g. Smole Maks in g. Rebernik Rudolf. Tudi šolska mladina je doprinesla k umiljenju krize z lepo šolsko igro »Pomladna bajka«. Fantje in dekleta so se pa postavili z igro »Skriven zaklad«, ki je pod vodstvom tukajšnjega učiteljstva prav dobro uspela. Čisti dobiček igre je naklonil dobrodelni odbor brezposelnim in ubožnim na Remšniku, tako da jim je lahko razdelil 860 Din. Vsem, ki so se za svoje bedne žrtvovali, bodi plačilo zavest, da so slišali pesnikov glas: Odpri srce, odpri roke, otiraj bratovske solze!

Trbonje. V ponedeljek, dne 6. junija, se je zgodila pri Sv. Danijelu velika nesreča, ki je skoro zahtevala človeško žrtev. Mežnarjev sin Miha je vozil les na žago v Trbonje. Pri Uršniku, kjer so ravno obhajali svatbo, je konj zavozil na stransko pot in zvrnil voz z dvema debelima hodom na mladega voznika. Nesrečo je zagledala Uršnikova dekla, ki je hitro poklicala domače, da so ponesrečenega, po obrazu čisto črnega in nezvestnega, rešili izpod težkega lesa. Pozneje se je zopet zavedel. K sreči so ostali njegovi udje nepoškodovani. Vendar pa je zadobil notranje poškodbe na prsnem košu, na katerih silno trpi. Mladenič se nahaja v domači oskrbi. — Ker je Sv. Danijel zelo lepa izletna točka, nas je obiskal profesor Baš iz Maribora s III. letnikom ženskega učiteljskega. Ogledali so si v Trbonjah Cigulovo dimnico in moderno zgrajeno osnovno šolo. Pri Sv. Danijelu so bili pri posestniku Božiču dobro postreženi s črnim kruhom in hruševcem. Dobro razpoloženi so se podali od tam v grad »Buchenstein« pri Dravogradu, kjer so si ogledali in občudovali dragocenosti notranjščine gradu. G. profesor je svojim učenkam poljudno in znanstveno obrazložil pomen starinskih predmetov, ki se nahajajo v gradu »Buchenstein«. Med povratkom na kolodvor se je razlegalo veselo petje po solnčnem Dravogradu. Vrnili so se veseli v Maribor. — Očividec.

Sv. Kunigunda na Pohorju. Dne 5. junija smo tukaj pokopali pridno gospodinjo Katariño Prelogar, 64 let staro. Bolehala je par mesecev na hudi želodčni bolezni, proti kateri ni bilo nobene pomoči več. Bila je skrbna in delavna gospodinja, ki je Bogu dajala, kar je božjega. Gospodinja je bila na eni najboljših kmetij, pa je tudi revežem rada dala kruha. Bog daj še več tako pridnih in dobrih gospo-

davno povrnil iz Francije, kamor je bil poslan od vinarskega trsta za uvoz vina. Dalje je izjavil, da so Francozi prepričani, da bodo Amerikanci v jeseni glasovali za povrnitev vina in piva, in da že sedaj delajo priprave, da bodo imeli v zalogi do 200 milijonov kvarтов vina, da ga bodo lahko takoj pričeli izvažati v Ameriko, ko bo konec alkoholne prepovedi.

Zveza med letalom in podmornico.

Eden najnovejših napredkov na polju raziskovanja je iznajdba francoskega inženjerja, ki obstoji v tem, da je mogoče prenesti radio-valove na globoko pod vodo vozeče podmornice in istotako iz

lo in zvezalo vojaštvo iz Siska ob levem Kolpinem bregu splav. Hlodovje splava so polili na debelo s smolo. Na splavu sta bila dva soda: eden z železjem obbit ter zaprt, poln smodnika; drugi do vrha napolnjen s smolo. Splav je bilo treba spraviti neopaženo v noči po Kolpi navzdol proti petrinjskemu mostu in ga pritrditi k eni izmed mostnih soh ali koz. Ko bi obtičal splav ob koz, bi se morali zapaliti s smolo pomazani hlodi in sodček s smolo. Ogenj bi zanetil smodnik v močno zadelanem sodu, ki bi se razpočil in raztrgal most. Povrh bi še zgoreli leseni deli mosta.

Da zaigrajo Turkom eno neprijetno, so si izbrali kristjani deževno noč, ki je bila temna. Turčini v Petrinji niti slutili niso kake nevarnosti ali drznosti. Splav je bil pripravljen, opremljen z vsem potrebnim in Miha je skočil nanj kot krmar. Vse je šlo po sreči, kakor je bilo zamišljeno. Junaški splavar je zadel ob koz, zanetil smolo, skočil v vodo in se rešil s plavanjem na krščanski breg Kolpe. Je že bil na suhem, ko je gorel splav s polnim plamenom, da je bila razsvetljena reka daleč na okoli, vendar zaželjene eksplozije

smodnika še le ni bilo. Plamteče prasketanje smole, ki je užigala most od spodaj navzgor, je vzbudilo pozornost turške posadke v trdnjavi. Nočno tišino so prekinili klici, kletvice od leve in desne in že se je usula cela jata Turčinov preko mosta, da si ogleda, kaj da gori tako mogočno na sredini reke. Ko je bila polovica mosta natrpano polna radovednežev, je mogočno zablisnilo, puhnilo kvišku in med silnim pokom se je prelomil most in je frčalo po zraku tramovje z nekaj po deset Turki vred. Pok razstrelbe se je razblinil v noč, nadomestilo ga je dolgotrajno, obupno kričanje ranjencev in vseh, ki so se bili zbrali na mostu. Obča zmeda, katero je povzročila eksplozija, je preprečila pravočasno gašenje, vnelo se je od smole suho tramovje in most je zgorel v kratkem do nekaterih preostankov koz. Hasan paša razstreljenega in požganega mosta ni zgradil na novo, tudi onega preko Odre se ni lotil, pač pa je kaznoval s smrtjo stražo, ki je spregledala nočni napad na petrinjski most.

Topliškekov junaški čin je storil mnogo za povzdigo srčnosti med sisačko posadko in prebi-

din! Njen mož je že dalje časa naročen na »Slov. Gospodarja«. — Pri nas je tudi mnogo delavcev brez dela; v Vindišgrečevih gozdovih je ustavljeno sekanje lesa.

Slov. Bistrica. Umrila je po dolgem bolehanju v 66. letu svoje starosti obče znana in priljubljena Alojzija Perše na Cigonci pri Slov. Bistrici, rojena Rožman v Pavlovi vasi, Pišce-Brežice. Pokojnica je bila daleč na okrog znana ter priljubljena med vsemi. Bila ji zemljica lahka! Preostalih naše sožalje!

Čevlje za dame, gospode in otroke po znižanih cenah dobite pri trvdki Martin Sumer v Konjicah. 716

Sv. Martin na Pohorju pri Slov. Bistrici. Dne 8. junija tega leta se je vršil občni zbor tukajšnjega prostovoljnega gasilnega društva, katerega sta se udeležila župni načelnik gosp. Pfeifer in načelnik iz Slov. Bistrice gosp. Podhraški. Izvoljen je bil sledeči odbor: Anton Podvršnik, šolski upravitelj, načelnik Rudolf Strnad, učitelj, podnačelnik, Leopold Vorša, trgovec, tajnik, Ivan Koren, gostilničar, blagajnik. Odborniki: Žigart Alojzij, Pliberšek Anton, Podvršnik Pavel, Plečko Josip in Podvršnik Jurij. V društvo se je sprejel tudi tukajšnji tamburaški zbor s kapelnikom Francom Brusel. Občinstvo je z navdušenjem sprejelo zopetno obnovitev društva ter mu želi obilo sreče in uspeha.

Sv. Martin na Pohorju pri Slov. Bistrici. Dne 3. junija 1932 smo dobili č. g. provizorja Alojzija Zdolška za nadomestitev odidelega g. župnika Franca Sinko k Sv. Lenartu v Slov. gorice. Z veseljem so farani sprejeli g. provizorja pred župniščem s tamburaškim zborom na čelu. Postavili so mu tudi slavolok. Prvi je pozdravil novodošlega gospoda dušnega pastirja g. šolski upravitelj Anton Podvršnik, nato Leopold Vorša, trgovec in vodja pomožne pošte. Martin Motaln, posestnik in načelnik posojilnice v Šmartnem. Častiti gospod se je nato zahvalil za tako lep sprejem, posebno pa še šolski mladini.

Apče. Dne 5. junija se je poročil vrl mladenci Jožef Lander s pridno dolgoletno služkinjo upraviteljstva Freudeman Miciko Pock. Novoporočenca sta se preselila v sosednjo župnijo k Mariji Snežni, kjer je ženin podedoval

lepo kmetijo. Tam bosta gospodarila. Bog ju blagoslovi!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V torek, dne 31. maja popoldne nas je toča obiskala, in sicer je znatno poškodovala del benediške, trikraljevske in ihovške občine. Še drugi dan se je lahko videla na kupih po dvoriščih. Iskreno želimo, da nas letos več ne obišče. — V sredo, 1. junija, smo pokopali mater kmeta Miha Cafa, vdovo in prevžitkarico Terezijo Caf, staro 69 let. Iz župnikovih poslovnih besed povzamemo, da je bila rajnica vzorna mati, ki je lepo odgojila svoje otroke. Bila pa je tudi narodno zavedna žena. Kot gospodinja je nešteto krat ob nedeljah po obedu svoji družini prečitala »Slov. Gospodarja«, da so vsi vedeli kaj je novega po svetu in kako se bori slovenski narod za svoje verske in narodne svetinje. Pred 26 leti bile volitve v lenaški okrajni zastop. Njen mož je bil volilec. Ko je naš agitator prišel k hiši, se je obrnil najprej na zavedno gospodinjico. Ona mu odvrne: Moj mož gotovo pride ob uri na volišče. To mi pač povejte, kaj bi bilo, če bi nemškutarji zmagali. Jaz bom že vse razložila svojem možu, da bo pomagal k slovenski zmagi. In res je mož točno prišel in pomagal k sijajni naši zmagi. Rajnica je bila tudi v resnici pobožna žena, zato je junaško prenašala hudo bolezen črevesnega raka, ki jo je položila v grob. Naj v miru počiva! — V soboto, dne 18. junija bomo zaključili trimesečni gospodinski tečaj, ki ga je vodila g. Terezija Knez s pomočnico gđc. Anico Turnšek. Z velikim veseljem ga je obiskovalo 14 deklet. Naj jim obili praktični nauki ostanejo v nepozabnem spominu, da bodo lahko enkrat vzgledne naslednice svojih mater!

Šmarje pri Jelšah. Tako lepo in resnično je »Slov. gospodar« v svoji zadnji številki pisal hvalo in pohvalo našega vrlega in velezaslužnega rojaka msgr. Vrežeta, prof. v Mariboru, ob priliki njegove sedemdesetletnice, kakor bi mu bil to kdorkoli izmed nas narekoval. Vsi smo z zanimanjem čitali in o tem govorili in smo zato tudi iskreno hvaležni. Škoda le, da naz na ta, za nas tako pomembni jubilej ni že v prejšnji številki opozoril. — Naš g. bogoslovec Štefan Čakš že od majnika naprej odslužuje svoj vojaški rok. Želimo, da se zdrav povrne ter naknadno obhaja med nami slovesnost, kakor je od »Šoršev« nove maše več

ni bilo. — Prihodnji teden obhajamo tukaj tridnevno češčenje presv. Rešnjega Telesa, ki naj postane posebno v nedeljo, 26. junija, tako velika cerkvena manifestacija, da pač nihče v celi obširni župniji ne bo drugega mislil in storil, kakor da zadostuje presv. Srcu za obilne žalitve in da ponižno prosi, naj zavlada Kristus Kralj v vseh naših srcih in družinah s svojo ljubeznijo in usmiljenjem. — Dolgoletna želja Štomaščanov se bo vendar spopolnila. Nabirajo se že mili darovi in kmalu se bodo lotili temeljite poprave in ozaljšanja kapele sv. Florjana. Privoščili bi jim tudi zvonček, ki bi naj prepeval Dolanom in Dragomilčanom, kamor se bolj slabo sliši drugo zvonjenje. — Važna kleparska popravila se vršijo te dni na naši romarski cerkvi sv. Roka, druga pa še sledijo. Saj je pač zmeraj toliko dela in skrbi, da bi očetovsko skrbnemu cerkvenemu ključarju Grobelšek skoraj želeli sto rok in deset glav, predvsem pa dve zdravi trdni nogi! — Teharčani so nas 5. junija počastili s svojim obiskom in razveselili s svojim izbornim izvežbanim tamburaškim zborom.

Sv. Jurij ob juž. žel. Smrtna nesreča s samokresom. Pred kratkim se je pripetila velika nesreča v Sv. Primožu pri Sv. Juriju ob juž. žel., katere žrtev je postal mlad in jako dober posestnik Ivan Laboter. Ponesrečenec je razkazoval na večer delavcem svoj samokres. Nesreča je hotela, da je rajni Laboter pozabil v samokresu še en naboj, misleč namreč, da je samokres že prazen. Čev samokresa je obrnil proti sebi in se je pri tem prav nerodno dotaknil petelinčka. Samokres se je sprožil in krogla je zadela Laboterja naravnost v srce. Med delavci, ki so bili navzoči, in v družini sami je nastala velika zmešnjava. Vsaka pomoč je bila zastonj. Smrt je nastopila po petih minutah. Laboter je bil po svojem značaju pri vseh ljudeh jako priljubljen, vsa okolica ga je visoko spoštovala. Bil je šele 40 let star ter zapuščal mlado ženo in otroka edinca. Ljudje so pri pogrebu pokazali, kako so pokojnega ljubili. Nesreča nikdar in nikjer ne počiva! Z orožjem pač moramo biti zelo previdni!

Pilštajn. Žalostno in tužno so zapeli zvonovi dne 29. maja in naznanili, da je kruta smrt pretrgala nit življenja nadvse priljubljenemu posestniku Janezu Kovačič. Skoraj poldrugo leto ga je mučila neizprosna jetika in ga vzela

valci. Siščani so verjeli, da je poslala Majka božja viteza Pavla s spremstvom v rešitev mesta.

Oba kanonika-poveljnika trdnjave sta pridno obveščala Zagreb o vseh dogodkih v trdnjavi in iz njene okolice. Pošiljala sta kapitlju goreče prošnje, naj skrbi, da ne bo zabila krščanska vojska preveč časa z zbiranjem in dolgoveznimi vojnimi pohodi. Sisak bo lahko ključoval ogromni turški premoči le nekaj dni. Hasan je zbral strahovito moč. Z njim gre vse, kar zamore iz njegovega pašalika nositi orožje. Seboj pelje strahovalko trdnjav — Kacijanarico, dolg top iz Krupe in bogznaj koliko lažjih kanonov. Kanonika-branitelja sta prejemale sigurna zatrdila, da hite pod orožje: Hrvati, Slovenci in Nemci, da preženejo pravočasno Turka izpred Siska in mu iztrgajo ključ do Zagreba in Ljubljane.

Na dan sv. Vida, 15. junija 1593, se je pojavil šiba božja — Hasan od strani Petrinje pred Siskom. Že pohod k oblegi je bilo zmagoslavje v naprej. Paša si je bil tokrat svest zmage nad Siskom in je pustil, da je njegova vojska na konjih in pešvpila, ko je zagledala Sisak, streljala in se obna-

šala divje navdušeno, kakor bi že bila trdnjava padla. Hasan je jezdil, obdan od številnega spremstva najvišjih oficirjev, naprej in odrejal postavitev tabora na desnem bregu Kolpe, baš tam, kjer je iztek v Savo. Da bi nagnal branilcem trdnjave že pred oblego strah v srca, je zapovedal, da je korakala cela turška vojska tako, da so jo lahko šteli iz Siska.

Povsod zmagoviti paša je zbral tokrat 18.000 rednih vojakov in 20.000 nalašč za ta pohod vpo-klicanih spahijev in Vlahov.*

Turški tabor je bil kmalu gotov, in sicer tako, da se je dotikal tudi že prej obstoječega mosta, ki je vodil na levi breg Kolpe in na takozvani »otok« ali prav za prav polotok, ki ga tvorijo: Sava, Kolpa in Odra. Most je bil za Turke velikega pomena, ker so spravili po njem čez topove.

(Dalje sledi.)

* Spahije so se imenovali turški veleposestniki. Pravi lastnik turške zemlje je bil sultan, ki jo je podeljeval posebno hrabrim vojakom. — Vlahi so bili praslavni romanski prebivalci Balkana. Po prihodu Slovanov so zbežali v gore in so postali živinorejci in pastirji,

morskih globočin na ladjo. Zdaj bodo lahko sprejemale pod vodo brzeče in skrivajoče se podmornice radio obvestila iz zračnih višin, kar je gotovo zelo velikega pomena.

Korist risanja.

Angleški gospod je potoval po Španskem. V hotelu so mu postregli zjutraj s črno kavo in gobami. Želel si je še eno porcijo gob in malo mleka h kavi. Ker ni znal špansko govoriti, je namignil natakarju ter narisal na list papirja dve gobi in kravo. Umetnik sicer ni bil, ali natakar je le kimal, kakor da bi ga bil razumel. Čez par minut se je natakar pojavil in je prinesel dva solnčnika in vsotopnico za bikooborbe.

v 42. letu njegove starosti. Bil je skrben in zvest mož in dober oče svojim sedmerim nepreskrbljenim otrokom. Kako je bil priljubljen, je pričal njegov pogreb. Blagi rajni naj počiva v miru! Njegovi rodbini naše sožalje!

Sv. Rupert nad Laškim. Dne 21. maja je v Bezgovnicah umrla vdova Marija Hercog pri Navreličevih. Bila je to prava mučenica v svojem dolgoletnem trpljenju. Pet let je bila prikovana na posteljo, na kateri je posebno zadnje mesece morala prenašati nepopisne muke; od vednega ležanja je bila vsa koža v eni sami rani. S pravo krščansko potrpežljivostjo je prenašala svoje trpljenje, in nazadnje večkrat prosila domače in obiskajoče, naj molijo za njo, da ne bi obupala v svojih strašnih bolečinah. Sedaj pa je vse prestala in Bog je obrisal vse solze iz njenih oči. Blaga žena-mučenica, večna luč ti naj sveti! — Pri Liplovih v Glažuti se je pred kratkim dogodila velika nezgoda: mlada gospodinja je šla z vozom v domačo hosto po treske; ko je bil voz dobro naložen, je hotela gospodinja pred strmim klancem zavreti tri kolesa; a voli so se nedeša ustrašili, skočili naprej. Gospodinja, ki jih je hotela zadržati, je padla pod vole, ki so brzeli s težkim vozom v divjem diru preko nje; dobila je težke notranje poškodbe. Dal Bog, da bi vrla gospodinja zopet okrevala!

Sv. Peter nad Laškim. Župnijski urad pri Sv. Rupertu nad Laškim naznanja, da se bo radi evharističnega kongresa v Celju dne 29. junija cerkveno prošenje pri podružnici sv. Petra preložilo na nedeljo dne 26. junija; takrat bo tam dvojno sveto opravilo ob 6. in 9. uri. Na praznik 29. junija ne bo pri tej podružnici nobenega svetega opravila.

Pišce. Že spet sem tu, g. urednik, Pa kako ne bi. Saj naša gdč. Evica tako zvesto poskrbi za novice, da kar ne moremo, da vam jih ne bi zapuili. Ima pa lep vrt naša Evica, in tam zrastejo novice kot gobe po dežju. Sicer pa je blaga duša, in škoda, g. urednik, če je ne poznate. — Te dni smo imeli lov na mačke, ki mlada piščeta žro. Saj moramo Piščecani piščeta rediti, ko smo vendar Piščecani, a da so nam jih mački hoteli sproti uničiti, je bilo dovolj žalostno. In lov se je v obilni meri posrečil, na mačke seveda. Zgodilo se je kakor v drugi šoli. Puška poč, eden pade, koliko jih še preži?! Danes še vam povemo, da že vlada Kristus Kralj s pročelja naše cerkve. Naslikal nam ga je gospod Horvat iz Maribora. Vsa čast umetniku. Delo samo ga hvali.

Organistovske zadeve.

Poziv! Pozivljajo se vsi gg. organisti lavantinske škofije z vljudno prošnjo, da blagovolijo v svojem lastnem interesu javiti na spodnji naslov sledeče podatke: 1. ime in priimek, kraj, dan, mesec in leto rojstva; 2. dovršil orglarsko šolo ali kakšen drugi glasbeni zavod v..., ali se učil glasbe pri...; 3. službujem na sedanjem mestu od...; 4. nameščen kot občinski, posojilniški tajnik, poslovodja ali slično, cerkovnik; 5. izvršujem (kakšno) obrt; 6. samski, poročen; 7. član org. društva (organiziran); 8. starostno zavarovan od..., zavarovalni razred? Prosim za točne podatke in odgovore; naj nihče tega poziva ne omalovažuje, ker mu bodo le v korist. Podatki se uporabijo za: Stalež prosvetnih radnika kraljevine Jugoslavije. Iste je poslati do 1. avgusta 1932 na: Lajoš P., organist, Veržej, p. Križevci pri Ljutomeru.

»Domoljubni pevcc«, zbirka ljudstvu priljubljenih pesmi, broširano 3 Din, vezano 5 Din. Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Vprašanja in odgovori.

J. Č. v S. K. Oče je zapravlil veliko premoženje. Ali lahko ostanek rešimo na kak način? — Ako je oče pijanec, predlagajte pri sodišču, da pride pod kuratorja, to je edina pot.

J. R. v O. Postopanje sodišča se mi zdi krivično. Kaj naj storim? — Pritožite se na drugo višje sodišče. Zoper okrajno na okrožno, oziroma višje deželno sodišče. Pritožbe pa gotovo sami ne boste znali pravilno napraviti. Potrebujete odvetnika.

I. M. v H. Kako se pritožim zopet advokatske stroške? — Zahtevati morate, da se stroški odvetnika sodnijsko izmerijo. Druge pomoči ni.

Fr. V. v Ž. Kje in pod kakimi pogoji sprejmemo pohabljenega dekleta? — Pišite na sirotišnico sv. Jožefa v Ljubljani, dobili boste odgovor in pogoje.

F. P. v K. Ali orožnik lahko postane policaj? — Lahko, saj imata podobno službo.

St. J. v Š. Ali res dobijo le oni splavarji legitimacijo za polovično vožnjo, ki so politično organizirani? — Uredba velja za vse brez razlike. Ne verujte takim ljudem, ki državno oblast kažejo kot pristransko. Za vsak slučaj pa nam sporočite ime dotičnega uradnika, ki bi to trdil.

A. G. v K. V zadevi dedščine... ho izšel poseben članek, ki si ga shranite, boste vse vedeli!

L. P. v S. Kako se izdelujejo razni siri? — Ementalski, pol ementalski itd. so res vrste, ki jih pa vi kot posameznik ne boste mogli izdelovati. Razgovorite se s kmeti svojega okraja, da si ustanovite mlekarstvo zadrugo.

J. P. v M. d. Trgovcu sem dolžen, ali me sme tožiti? — Tožiti sicer sme, izterjalo pa se bo pozneje, ker zdaj ste zaščiteni. Vendar je treba upoštevati, da bo tudi pozneje težko plačati. Zato se le čimprej dolga iznebite. Da vam je blago uslilo, ni noben izgovor.

S. A. v P. Pri nas potrebujemo cisterno za vodo. Kam se naj obrnem za pomoč? — Več občanov skupaj naj gre na občino, ki se v vašem imenu obrne na Higijenski zavod v Ljubljani.

Isti. Ali daje banovina pomoč za cementne gnojne jame? — Vložite prošnjo potom občine, ako je še kaj denarja v Ljubljani pri banovini.

J. S. v Tr. Kako zatrem žitnega molja? — Ta škodljivec je zelo nadležen in se hitro množi. Zato se odloči, da ga temeljito zatres. Splošne snage, zraka in svetlobe se žitni žužek boji. Zato skrbi za znažno, svetlo in zračno žitnico. Žito naj ne bo preveč na debelo nasuto. Preden daš žito v mlin, segrej ga v peči. Če so žužki že v žitnem kupu, daj žito presejati, škodljivce pa zažgi. V cunjo zavij vročo opeko in jo položi v žito. Pod njo se bodo žužki nabrali, poberi jih in pokončaj! Da boš vse delo temeljito opravil, pokončaj žužka sedaj, ko se je iz zimskega spanja zbudil ter se plodi, julija, ko bo prvi nov zarod in septembra, ko bo tudi nov zarod! Pa snaga, kot smo že omenili!

M. P. v Tr. Imamo preozko cesto, mejaša je pa ne pustita razširiti. — Kakor je iz poročila razvidno, to ni občinska cesta. Če bi bila občinska, bi jo občina morala razširiti. Če je privatna in imate vi pravico po njej voziti, vozite, bosta mejaša že uvidela, da je treba sporazumno cesto primerno razširiti.

F. K. v M. Vino sem prodajal po pet litrov, ali ljudje so ga pili v veži naše hiše, kjer imam klet. Plačati moram kazen. — Glede tega smo dajali že polno navodil in tudi sedaj je po vseh občinah bilo znova razglašeno. Vas je kdo po nepotrebnem naznanil. Zoper kazen se pritožite na finančno ravnateljstvo, češ, da niste vedeli, kako je, ker so časopisi tako različno poročali. Pritožbo kolekujte s 5 Din.

F. Z. v Sv. L. Nenadoma sem odpuščen iz službe. Imam familio... — Ni to samo vaša usoda. Stotine jih dnevno gre iz službe. Zapisanih in seštetih imajo 25 milijonov ljudi, ki nimajo nobenega posla. Obrnite se na svojo občino, ona naj posreduje, da vas sprejme nazaj v službo.

D. M. v O. Kako preženem ščurke? — Poišči luknjice, iz katerih ščurki prilezejo zvečer. Pred te luknjice natrosi prahu, ki ga dobiš iz zdrobljenega sladkorja in boraksa. Boraks kupiš v prodajalni. V enakih delih zmešaj boraks in sladkor, zjutraj bodo ščurki kakor pijani ležali. Pometi jih in vrži na ogenj.

F. Š. v B. Posodil sem denar pred pričami za eno leto. Sedaj ga ne dobim. Ali lahko tožim? — Potrdilo, ni potrebno, da bi bilo kolekovano, lahko terjate, boste dobili, če ni vaš dolžnik kmet. V tem slučaju počakajte, da poteče rok 6 mesecev. Glede obresti je treba prijaviti davkarji zaradi rentnega davka.

Milijardna dedščina.

Oče in sin.

Sredi minulega stoletja je živel na Moravskem v Mislicu nadrabiner (židovski višji duhovnik), ki se je pisal David Kann. Bil je zelo veren mož, prežet od judovstva, ni se zmenil za svet in je vedno tičal v sv. pismu. Njegov sin Jožef pa se je čutil omejenega v strogo pravoverni judovski veri. Hotel se je znebiti židovskih vezi in radi tega je došlo med njim in očetom pogostoma do ostrih nastopov.

Leta 1846 je potovala po Evropi angleška krščanska misijonska družba. Družba je obiskala tudi moravsko gnezdo Mislic. Jožef Kann, ki je živel v sporih s prestrogim očetom, je zapustil očetovo hišo, se priključil družbi in odpadel od židovske vere. Ko je čul stari David, kaj je napravil sin z vero očetov, je raztrgal svoja oblačila, sedel osem dni na vreči, ki je bila napolnjena s pepelom ter je tako žaloval za sinom, ki je bil zanj mrtev. Resnična sinova smrt bi mu bila ljubša nego odpad.

Iz krščanstva zaman nazaj v judovstvo.

Jožef je prišel v London, kjer je postal gojenec misijonske družbe. Učil se je z izredno pridnostjo, bil najboljši učenec in po petih letih je zavzemal odlično mesto med anglikansko duhovščino. Poverili so mu službo z dobrimi dohodki, a le ni bil srečen, ker je zapustil vero očetov. Pisaril je očetu pisma, ta mu jih je vračal neodprta. Prosil je odpuščenja, oče ga ni uslišal. Začel je sovražiti novo službo in lepega dne je dal slovo duhovniškemu stanu in se vrnil nazaj v Abrahamovo naročje. Po tem spokornem koraku je pisal očetu in izjavil, da je pripravljen, da se uleže na prag židovskega templja in lahko gre preko njega cela pravoverna občina. Tudi to pismo je priromalo neodprto nazaj, oče ga noče več poznati.

Pri astmi in bolezni srca, prsi in pljuč, rahitisu in škrofulozi, povečanju ščitne žleze in postanku golše je uravnava delovanja črevesja z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opažali pri jetičnih, da v začetku bolezni porajajoče se zapreke ponehavajo s pomočjo »Franz Josefove« vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak bolnik boji. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Jožef Kann se je nato oklenil trgovskega poklica. Ustanovil je družbo za dviganje potopljenih ladij. Podjetje je izredno prospevalo in njegov lastnik je postal milijonar.

Smrt milijonarja in njegova zapuščina.

Dne 7. oktobra 1859 je umrl Jožef Kann, in sicer nagle smrti. Brez oporoke je zapustil premoženje 25 milijonov holandskih goldinarjev. To glavnico je naložila oblast v londonsko depozitno banko. Pač pa je bil shranil umrli od njegovega očeta neodprta pisma, katera so po smrti odprli in zvedeli za očetov naslov. Nekaj mesecev za tem je obvestila londonska depozitna banka starega Davida o zapuščini sina Jožefa s pozivom, naj dvigne kot polnomočni dedič 25 milijonov gld. Rabi David pa je odgovoril, da prezira zapuščino zgubljenega sina in se jej odreka iz verskih ozirrov.

Prve vesti o milijardni dedščini.

Od tedaj je minulo pol stoletja. Denar je počival nedotaknjen v londonski depozitni banki, le obresti so pripisovali h glavnici. 25. milijonov holandskih gld je naraslo na dve milijardi dinarjev. V družini med tem časom umrlega rabija Davida se je pogostoma govorilo o veliki dedščini.

Leta 1930 je čital trgovec Herman Kann v Senti na Madžarskem v dunajskem časopisu poziv dunajskega starinarja Ludvika Grünvalda, naj se javijo za dedščino po v Londonu leta 1859 umrlem Jožefu Kannu upravičeni, da se napravijo skupni koraki za dvig tako velikega premoženja.

Grünvald je že bil prej enkrat v Londonu, kjer se je pogajal z ravnateljstvom depozitne banke, ki mu je odgovorila: on in ostali dediči naj predložijo zakonite dokumente, s katerimi bodo lahko dokazali sorodstvo z umrlim. Grünvald je potoval celo v Mislic, kjer je lahko pred sodiščem dokazal po živih pričah, da je v krvnem sorodstvu s pokojnim Jožefom.

Zapuščina se vrača med dediče.

Šlo je sedaj predvsem za to: spraviti vse dediče pod skupen klobuk in to se je posrečilo po dveh letih truda trgovcu v Senti Hermanu Kannu. Glede te dedščine so bile na delu države, poslaništva in konzulati. Herman Kann je potoval na Madžarsko, v Avstrijo, po Čehoslovaški je bil v zvezi s sodišči. Poseben pravni izvedenec je stopil v pogajanja z londonsko depozitno banko. Izvedenec je dognal, da je narasla zapuščina tekom desetletij na 2 milijardi Din. Na to je obvestila banka Hermana Kanna, naj se pripelje z vsemi potrebnimi dokumenti v London, da bo dvignil denar. Vsi sorodniki, ki upajo na prejem dedščine, so predali Hermanu pooblastila. Vseh zakonitih dedičev je 60. Dne 12. junija je nastopil Herman Kann potovanje v London, da prinese zaželeni denar.

Po angleškem zakonu je udarjen na tako ogromno vsoto 50% davek, ki bo znašal eno milijardo, ki bo ostala v Londonu in se bodo morali dediči zadovoljiti z eno milijardo.

Posebnosti iz zgodovine dvobojev.

Zgodovina dvoboja je zelo obširna in hrani marsikatero posebnost in zanimivost.

Dvoboj med plemičem in psom.

Najbolj izreden dvoboj se je vršil 3. oktobra 1371 med plemenitašem in psom. Pariški plemič je zginil nenadoma brez vsake sledi. Njegov zvesti pes je našel gospodarjevo truplo, ki je bilo zakopano pod drevesom. Pes je napadel kmalu za tem plemenitaša, ki se je pisal Maquer in katerega se je oprijel sum umora. Francoski kralj Karl V. je zapovedal, da se morata dvobojevati osumljeni in pes, da se na ta način doloži resnica. Res izredni dvoboj se je vršil ob navzočnosti celega dvora. Plemič je bil oborožen s sulico, pes pa le s svojimi zobi. Kljub neenakosti v orožju se je pognal pes nasprotniku za vrat in ga vrgel na tla. Še le tedaj je priznal morilec zločin. Psu, ki je pripomogel resnici do zmage, so postavili kamenit spomenik; morilec so obsodili na smrt.

Igralka premaga tri nasprotnike.

Za kraljevanja francoskega kralja Ludvika XIV. je slavil Pariz gledališko igralko Maupin. Bila je tudi izborna sabljačica. Lepega dne je pozvala na dvoboj tri gospode, ki so se obnašali napram njej nespodobno. Vse tri nasprotnike je posabljal na smrt enega za drugim in se je podala nato na ples. Kralj jo je oprostil radi trojnega uboja vsake krivde.

Dvoboj v balonih.

V »obljubljenem mestu dvobojev« — v Parizu se je vršil 3. maja 1808 dvoboj v balonih med dvema gospodoma, ki sta se med seboj sprla radi neke plesalke. Vsak je stopil v zračni balon in z njim vred tudi njegov spremljevalec. Balona sta se dvignila 500 metrov v zrak in spodaj na tleh se je zbralo na tisoče radovednih gledalcev. Eden od nasprotnikov je otvoril dvoboj na ta način, da je streljal iz lovske puške proti nasprotnemu balonu, a je prvi strel zgrešil cilj. Drugi strel še le je zadel ovoj balona, ki je padel na tla in sta bila hudo poškodovana strelčev nasprotnik in njegov spremljevalec.

Dvoboj z bilijardnimi krogli.

Čuden dvoboj se je doigral septembra leta 1843 v majhnem francoskem mestecu Maisenfort. Neke nedelje sta se sprla med seboj v krčmi pri »Belem petelinu« gospoda: Lenfant in Mellant. Skregala sta se radi bilijardne igre. Užaljeni Lenfant je predlagal, naj izvojujeta dvoboj ne s pištolami ali sabljami, ampak z bilijardnimi krogli. Začela sta metati eden v drugega slonokoščene bilijardne krogle. Gospod Mellant je ostal zmagovalec. Z dobro pomerjenim lučajem je zadel nasprotnika smrtno v sence.

Najdaljši dvoboj.

V zgodovini najdaljši dvoboj je trajal celih — 19 let. Pričel je v nemškem mestu Strassburg leta 1794, onega dne, ko je priredil francoski general Moreau meščanom na čast veliko plesno veselico. Dva oficirja: kapitan Dupont in kapitan Fournier sta zašla v prepir, ki je končal s pozivom na dvoboj. Prvič sta se sabljala in je bil Fournier lažje ranjen. Dupont je vprašal nasprotnika, če že ima dovolj? »Začasno že,« se je glasil odgovor, »a pozneje bova nadaljevala.« Mesec pozneje je res došlo do

Cesa ne smemo,

ako hočemo, da se dobro počutimo!

Ne smemo uživati slabo prekuhanih jedi, ne smemo požirati slabo zgrizenih jedi, ne smemo prehitro in preveč jesti, ne smemo čutiti odvrtnosti do jedi, ne smemo trpeti, da nam neprebavljena jed obtežuje želodec, ne smemo imeti želodčnih bolečin, gorečice in krčev, ne smemo čutiti vzdigavanja in dušljivosti, ampak je treba, da se brigamo za dobro prebavo in redno odvajanje, ker brez tega ni zadostne cirkulacije krvi in naravno tudi ne zdravja.

Ako smo s prebavo in delovanjem črevesja nezadovoljni, nam bodo pomagale Fellerjeve »Elsa«-pilule, 6 zavitkov Din 30.—, 12 zavitkov Din 50.— in Elsa švedske kapljice (2 steklenici Din 50.—) vse že z zavojnino in poštnino vred pri lekarnarju **Eugen V. Feller, Elzabtr 341**, Savska banovina.

Odobreno Minist. soc. pol. in nar. zdravja
Sp. br. 509 od 24. III. 1932.

nadaljevanja dvoboja. Tokrat je bil poranjen Dupont. Ob tej priliki sta sklenila oba nasprotnika pogodbo, s katero sta se obvezala, da se bosta dvobojevala pri vsakem srečanju.

Minulo je nekaj let, v katerih je menjavala usoda Evrope in razkropila francoske vojake po celem svetu. Ko je zasedel Dupont majhno mesto v Švici, je naletel tamkaj na nasprotnika Fournierja. Pet minut po srečanju sta se že sabljala. »Gospod general,« je nagovoril Dupont med tem časom povišanega tekmeča, »ste li sedaj zadovoljni?« — »Ne,« je odgovoril Fournier, »pri najbližnji priložnosti bova boj nadaljevala.«

Prihodnja priložnost za dvoboj se ji ma je ponudila leta 1813, in sicer po bitki narodov krog nemškega mesta Leipzig. Med umikom francoske armade sta se dvobojevala oba nasprotnika s pistolama. Trčila sta eden ob drugega v nekem gozdu in izmenjala strele. Fournier je ustrelil mimo, Dupont je dvignil orožje, a je izjavil, da tokrat ne mara sprožiti. Prihranil si je pravico do strela do prihodnjega srečanja. Vsekako je bil tega dne 19 letni dvoboj končan, ker se nasprotnika nista več videla.

Iz celega sveta.

Največji rudnik na svetu. Predsednik sovjetskega komisarijata za težko industrijo, Vasilij Ivanov, je objavil načrt ogromnega bakrenega rudnika, ki ga bodo pričeli izkoriščati ob Balkajskem jezeru v osrednji Aziji v sovjetski republiki Kazanstan, tudi »Glavni stepik« imenovani. Samo pripravljalna dela bodo stala 450 milijonov rubljev. Letni proizvod cenijo na 150 tisoč ton. To bo največji rudnik na svetu.

Najbolj požrešna žival. Ugotovili so, da je najbolj požrešna žival na svetu navadna španska krastača. Na podlagi stvarnih dokazovanj so v živalskem vrtu v Londonu po večkratnih poskusih to dognali. Morali so se pa v to

NAJIDEALNEJŠA NOŠNJA ZA POLETI: "VIKTORIA" WIMPASSING-PLATNENE ČEVLJE.

729

svrhu poslužiti filma, ki je pokazal, da se jezik španske krastače premika z neznansko naglico, šine namreč v žrelo in iz njega 1500 krat v eni sami sekundi. Na podlagi te ugotovitve je bila španska krastača proglašena za najpogostejše bitje živalskega rodu.

Tudi pred tisočletji so kradli. Poročajo iz Londona, da je dr. Pendelbury, eden vodilnih članov raziskovalne odprave, ki koplje v Tel Amarni, izjavil, da se more na podlagi najdenega gradiva smatrati egiptovski faraon Tutankamen za tatu. Ko je ta vladar zasedel prestol, je dal vlomiti v grob svojega tasta Smenkara, in je velel odnesti vse dragocenosti iz grobnice. Dal je tudi nalog, da se mora ime Smenkare zbrisati z vseh poslopij. Zaklade in dragocenosti, ki se jih je polastil na ta način, je dal prepekljati v Dolino kraljev in po smrti so mu jih morali položiti v grob.

Ruski izumitelji. V Moskvi se je nedavno vršila konferenca izumiteljev, na katero so prispeli odposlanci iz vseh delov sovjetske unije. Iz poročil, ki so jih podali poročevalci na konferenci, izhaja, da ima organizacija izumiteljev v Rusiji danes 400.000 članov. Samo lani je bilo predloženih 195.000 izumov. Med njimi jih je 96.000 prometnega značaja. Iz tvornice »Serp i molot« je prišlo leta 1931 v treh mesecih 1214 iznajdb, v jeklnah pa pride na vsakih 100 delavcev 17,6 izumov.

Svojevrsne zabava. Listi pišejo o neki bogati dami Annie Fenler, da je v Nizi na Francoskem, v tamošnji igralnici v svoji prvi igri priigrala 70 tisoč frankov. Ko se je vrnila iz igralnice v hotel kjer je stanovala, je stopila na balkon, odkoder je zmetala na ulico vseh 70 tisočakov na veliko radost občinstva, ki se je trgalo za dragocene »metulje«. Na policiji je izjavila, da je to njen prvi zaslužek v življenju, katerega pa noče obdržati, že zato ne, ker je dobljen pri igri.

Bikoborbe v Španiji so že oddavna upeljane ter so postale prave ljudske igre. Razne vlade so se trudile, da bi igre odpravile ali vsaj omejile. Sedanja vlada je v tem oziru pomnožila svoje težnje in napore, a doslej brez večjega uspeha. Toliko pa se je v načinu vršitve teh iger spremenilo, da so za draženje živali mesto rdeče barve začeli rabiti zeleno. Ta barva namreč vpliva na omenjene živali jako dražljivo.

Novejše.

Posvetovanja v Parizu. V Parizu so se vršila zadnje dni posvetovanja med angleškim ministrskim predsednikom Macdonaldom, zunanjim ministrom Simonom in francoskim ministrskim predsednikom Herriotom. Razgovori so bili priprava na ženevsko razorožitveno konferenco. Med zastopniki obeh velesil je bila sklenjena odločitev plačil za šest mesecev, 15—20 letno mirovanje glede oboroževanja, posojilo Avstriji in državam Male antante.

Izpred državnega sodišča v Beogradu. »Slovenec« od 14. junija poroča iz Beograda naslednje: »Dne 11. junija zjutraj so prijeljali policijski agenti iz Ljubla-

ne v posebnem vagonu brzovlaka v preiskovalne zapore državnega sodišča: bivša državna poslanca Janeza Brodarja in Janeza Strcina, bivšega oblastnega poslanca Antona Umnika, posestnika Jerneja Vombergarja, župnika v Kranju Matijo Škrbca, misijonarja Josipa Godino, kaplana v Komendi Ivana Platišo in kaplana v Dolu pri Ljubljani Josipa Hostnika. Navedeni gospodje so v preiskavi zaradi znanih dogodkov zadnjega časa. Preiskava proti njim je bila v glavnem zaključena že v Ljubljani, vendar pa jih bo državno sodišče ponovno zaslišalo. Kdaj se bo vršila razprava, se še ne ve.«

Pet let radi uboja. Na Jelovcu v županiji Kamnica pri Mariboru je stanoval pri Odrovih 20 letni Jože Tomažič iz Poljan. Med Odrovo hčerko in Tomažičem je prišlo do razmerja, ki je imelo posledice. Dne 5. maja je oče Oder zbadal svojo hčer in Tomažič je pograbil kuhinjski nož in z njim zaklal starega. Dne 13. junija je obsodil mariborski senat Tomažiča na pet let strogega zapor.

Samomor. V Celju se je ustrelil 13. junija v svojem stanovanju 45 letni dr. Kristijan Wolf.

Neznan utopljenec. V vasi Dolenje Brezovo pri Sevnici je naplavila Sava moško truplo, ki je bilo že dalje časa v vodi. Utopljenec je imel na sebi belo srajco, telovnik, športne hlače in je bil bos.

Nesreča tovornega avtomobila. Na ovinku ceste: Št. Jurij v Slov. goricah — Št. Lenart je padel v obcestni jarek tovorni avto, last posestnika Josipa Gorjupa. Z voza sta padli dve ženski in Gorjup, ki so se pa le lažje poškodovali.

Požari na Ptujskem polju. Dne 11. junija popoldne je izbruhnil ogenj v Braunšvajgu pri Ptujju pri posetniku Ferliču. Ogenj se je razširil na sosedna poslopja posetnikov: Kosirnika, Lize Meglič in Katarine Forstner. Imenovanim je upepelil požar lesena stanovanjska in gospodarska poslopja. — V nedeljo, dne 12. junija je pogorelo posestniku Skoku v Lancovi vesi stanovanjsko poslopje. — Gorelo je v nedeljo tudi še v Župečji vasi. Vsi obžalovanja vredni pogorelci so bili le neznatno zavarovani.

Kap je zadela na brivskem stolu dne 13. junija v Mariboru hišnega posestnika Franca Museka.

S konja je padel pri jahanju in si zlomil levo nogo v kolenu veleindustrijalec Valter Vošnjak.

Sv. Lenart v Slov. goricah. V soboto, dne 11. junija, smo položili k večnemu počitku obče znanega, zelo priljubljenega očeta Karla Purgaja, posestnika v Jurjevem dolu. Rajni je bil vseskozi poštenjak, vzoren kmet, veren, dareljiv, za kar pričajo mnoga njegova dobra dela, ki jih je storil svojem in sosedom. Pri njegovi hiši se je opravljalo in se še opravlja takozvano blagoslovljenje velikonočnega jagnjeta, ki nam je jasen dokaz, da je bil mož slovenska korenina. Na svidenje nad zvezdami! Ostalim naše iskreno sožalje. Na sedmini so darežljivi gostje darovali kljub sedanji krizi Din 204.50 za novo bogoslovje v Mariboru, za kar jim naj

bo Bog dobrotljiv plačnik. — V hišo rajnega Purgaja je zahajal dolga leta »Slovenski Gospodar« in zahaja še danes.

Pozor!

Izpolnil sem na novo mojo trgovino z manufakturnim in drugim blagom, tako da Vam danes nudi moja velika zaloga najboljše izbiro.

Kot 36 let obstoječa trdka imam najboljše zveze s tu- in inozemskimi tovarnami in trdkami, tako da mi je mogoče vedno po najugodnejših cenah dobro blago si priskrbeti in tudi vsled tega po najnižjih cenah prodati.

Kupujem in plačam po najvišjih cenah vse poljske pridelke, kakor jajca, suhe gobe, orehe, fižol, krompir in seno. Moje cene so vedno od konkurence višje, ker jaz prodam blago direktno v inozemstvo. Plačam takoj pri prejemu.

Za obilen obisk se priporoča

Lud. Krautsdorfer
trgovina z mešanim blagom
Loče pri Poljčanah. 758

Naznanilo.

Tem potom si vljudno dovoljujem cenjenemu občinstvu sporočiti, da sem prevzel s 1. junijem tega leta staro dobro znano

trgovino A. Toplak nasl.

nasproti Narodnega doma v Celju. Ker sem trgovino založil s popolnoma svežim specerijskim blagom, Vas prosim, da me v najkrajšem času obiščete in podprete kot začetnika z obilnim obiskom. Uverjen sem, da Vas bodem mogel v vsakem oziru zadovoljno postreči ter se najvljudneje priporočam.

FRANC JAKŠE, trgovec, CELJE. 756

MALA OZNANILA

V »Malih oznanilih« stane vsaka beseda Din 1.20. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znamkah. — Upravištvu odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za Din 2.— za odgovor.

Repico (rips) in druga oljnata semena zamenja za dobro in sveže olje tovarna olja J. Hochmüller v Mariboru, Taborska ulica pri mostu. 702

Mostin, moštova esenca za napravo zdrave domače pijače se dobi v drogeriji Kane-Wolfram, Maribor, Slovenska ulica. 635

Bika za kravo. Bika, dve leti starega, 650 kg težek, pomurske pasme (pšenično-siva), ocenjen na 27 točk, pohleven in izvrsten plemenjak, prodam ali zamenjam za kravo iste pasme, mlekarico, staro 2 do 5 let. — Franjo Zdolšek, Sv. Jurij ob juž. žel. 759

Bencin-motor na vozu 4 k. s., orig. »Morava«, kompletan, skoraj nov, poceni na prodaj. Maribor, Aleksandrova cesta 24, elektrotehnično podjetje. 753

Prodaj travnik, 4 orale. Dragučova 14, pošta Sv. Marjeta ob Pesnici. 755

Singer šivalni stroj z 10 letno garancijo se proda po ceni; proda se tudi proti hranilni knjižici. Specialna mehanična delavnica Rupert Draksler, Vetrinjska ulica 11. 760

Za našo deco.

Guliver.

(Dalje.)

Kraljica je večkrat zahtevala, naj ji pripovedujem svoje dožitke po morjih. Nekoč, ko sem bil zelo žalosten, mi je rekla, da mi bo dala napraviti čoln. Njen mizar je res izdelal po mojih navodilih krasen čoln, v katerem bi lahko sedelo osem naših ljudi. Nato je iztesal veliko korito, dolgo 300 stopinj, široko 50 in 8 globoko. To so napolnili z vodo in postavili v veliki dvorani ob zid. Tu sem često veslal, bodisi za lastno zabavo, bodisi da zabavam kraljico in njene dame. One so uživale, posmatrajoč mojo gibčnost in izvežbanost na vodi. Tedaj sem čoln samo uravnaval, ker je gonil čoln veter. Tega pa so delale dvorne gospe s svojimi pahljačami.

Nekoč bi bil tu malodane poginil. Sluga je imel namreč dolžnost, da od časa do časa izmenja vodo v koritu. Nekega dne je bil toliko nepazljiv, da je pri izmenjavi vode spustil v korito tudi veliko žabo. Ona je bila mirna in je čepela v enem kotu vse dotlej, dokler nisem stopil v svoj čoln, da bi se vozil po vodi. Ko je pa zapazila čoln, se ji je zdel pripraven za ležišče. Položila je prednji nogi na čoln, da bi se spustila vanj.

Čoln se je zelo nagnil in bi se bil prevrnil, če se ne bi bil nagnil jaz na nasprotno stran. Žaba je skočila v čoln in je začela skakati po njem. Enkrat je celo mene preskočila in me je vsega pomazala s svojo sluzavo kožo. Nato pa je začela s

svojimi strašnimi očmi vame buljiti. Glumadkliča se je bala zame, a jaz sem jo prosil, naj dopusti, da sam obračunam z žabo. Udaril sem jo parkrat z veslom, na kar je zopet skočila v vodo.

Kljub temu so bile to samo male nevarnosti napram oni, o kateri bom sedaj pripovedoval. Bil je krasen dan. Odprl sem v svoji škatli okna in vrata. Sedel sem pri svoji mizi ter sem razmišljal o svoji kruti usodi. Naenkrat sem opazil, kako skače okoli škatle neka strašna, kosmata žival. To je bila opica dvorskega kuharja, katera se je bila na kak način zmuznila iz svoje kletke in se je sedaj podila po dvoru. Kmalu me je zagledala.

Lahko bi se bil skrnil, ali strašni pogled tega čudnega bitja me je kar prikoval na mesto. Stegnila je svojo gnusno roko skozi vrata, me je zgrabila okoli pasu ter izvlekla ven. Začel sem se braniti, ali ona me je tako močno stisnila, da so mi začela rebra pokati. Moral sem miro-

vati, ker sem bil v njeni oblasti. Opica me je začela zdaj s svojo strašno roko božati, zdaj zopet mi je kazala zobe. Jaz sem bil od strahu kar trd. Naenkrat se je šum začul. Nekdo je prihajal. Opica je naglo odskočila, stekla do zida in splezala po nekem stebru kvišku. Plezala je s tremi nogami, s četrto pa je držala — mene. Ko je dospela do vrha stebra, je splezala na streho. Tedaj sem začul, kako je doli klicala Glumadkliča na pomoč. Ves dvor se je zbral. Vsi so gledali opico na strehi, kako me je držala v eni roki, kakor da bi bil njen mladič. Sluge so tekli po lestve. Prislonili so jih na zid in nekaj jih je pohitelo na streho. Opica je bila kmalu obkoljena od vseh strani. Vedela je, da po treh nogah ne bo mogla zbežati, zato me je pustila in je zbežala. Prijel sem se za opeko. Bil sem na višini čez 200 metrov. Tresel sem se kakor šiba na vodi, ker me je mogel najmanjši vetrič odpihniti. Tedaj me je zapazil deček, ki je bil že na strehi, vtaknil me je v svoj hlačni žep ter se je začel polagoma spuščati po lestvici nizdol. Izročil me je prestrašeni Glumadklič. Opico so obsodili na smrt. Dalje je išla zapoved, da nihče na dvoru ne sme več imeti take živali.

Če se je kralj bril, sem bil večkrat navzoč. To je bilo strašno gledati. Brivec je vlekel preko kraljeve brade z nožem, dolgim dva metra. Med britjem sem pobiral s poda najdaljše dlake iz kraljeve brade. Bile so močne in debele kakor vrvice. Nato sem obdelal kos lesa, da je dobil obliko glavnika. Na eni strani sem naredil luknjice ter v nje močno pritrdil dlake. Tako sem dobil zelo dober glavnik, kakršnega sem že dolgo pogrešal in mi ga tu ni znal nihče napraviti.

(Dalje sledi.)

Vzgoja princa na Kitajskem.

Mandarin Pong je bil postavljen za vzgojitelja cesarskega princa. Dobil je strogo naročilo, naj bo s princem na vso moč vpluden in popustljiv ter naj opusti vsako trdo besedo.

Nekoč se je mandarin izprehajal s svojim visokim gojencem. Videla sta čredo ovac in vzgojitelj si je dovolil vprašanje, kakšne živali so to. »Svinje!« je odgovoril princ.

»Zelo dobro,« je pohvalil Pong svojega učenca. »Visokost, imate do gotove meje povsem prav. Te živali imajo toliko nog kakor svinje in če ne bi imele volnene dlake, bi lahko bile svinje. Tako pa pravimo svinjam, ki imajo na sebi volneno dlako, navadno ovce.«

Pobožna želja.

Fantek je splezal čez plot na sosedov vrt.

»Kaj bi rad?« ga je vprašal sosed.

»Oprostite, iščem svojo puščico, ki sem jo izstrelil s svojim lo-
kom, pa je zašla sem na Vaš vrt.«

»Kje pa naj bi zdaj bila?«

»Tamle v Vašem mačku tiči.«

Že ve, zakaj.

Sinček: »Dajte mi kila mesa, pa prav žilavo in trdo mora biti.«

Mesar: »Zakaj pa?«

Sinček: »Tedaj mi otroci tudi kaj dobimo, drugače pa sne oče vse sam.«

Vseeno.

Fantek: »Dajte mi pol litra vina!«

Gostilničar: »Bellega ali črnega?«

Fantek: »To je vseeno, ker je za starega očeta, ki je itak slep.«

Dober znak.

Oče ravnatelj: »Šole: Ali bi mogel dati svojega sina v vašo šolo?«

Ravnatelj: »Zakaj pa ne? Izpričevala so v redu, glavno je, da ima dobro glavo.«

Oče: »To pa že. Zanj mu je padla s skednja neka deska na glavo, pa se mu na glavi ni niti najmanj poznalo.«

Medvedek.

(Povest v slikah.)

25. Jazbec najde Miška.

Jazbec zbeži k Miškovi koči, vstopi in vidi, kako se Miško igra. Pove mu, da ga preganja orjak, noseč čarovniško palico. Ko sliši to Miškova mati, bi se bila skoro onesvestila. Vzame oba seboj na posvet k stari kozi z imenom »Modra«.

26. Koza Modra pozove opico Kiki.

Koza modra skrbno posluša, kar jej pripoveduje Miškova mati. Tukaj sta bila brata: Hitri in Brzi. Koza jima reče: »Tecita in poglejta, kje je opica Kiki. Ta nam je zelo potrebna, ker samo ona bi zamogla izmakniti orjaku čarovniško palico. (Dalje sledi.)

Kakor žensko srce.

Žensko srce je čudna stva. Nekateri žensko srce silno hvalijo in ga visoko čislajo, drugi zo- pet pa nekoliko manj, pač pa po izkušnjah, ki so jih doživeli. Kdor to ve, bo razumel tudi ta- le prizorček, ki se je nedavno odigral v neki gostilni.

Gost je naročil peče- no goveje meso, ampak tako zaradi sigurnosti je pa le vprašal, če je meso tudi mehko.

»O,« je odvrnil nata- kar, »tako mehko, ka- kor samo žensko srce!«

Gost: »Mhm-já, veste kaj, potem mi pa rajši prinesite svinjsko pe- čenko!«

Raznoterosi.

Časopisni papir od leta do leta slabši. Dnevni tisk pomeni glavni zgodovinski vir za umevanje naše dobe. Poznejši razisko- valci sedanjih let bodo predvsem navezani na dnevniške. Zato si delajo strokovni krogi v Evropi in Zedinjenih državah resne skrbi, ker ne vedo, kako bi ohranili to gra- divo bodočim pokolenjem. Sedanji časopis- ni papir se pripravlja iz lesa, zato v krat- kem času razpade v prah. Čez nekaj deset- letij bodo vsi v knjižnicah shranjeni dnev- niki nedvomno popolnoma uničeni; ni sredstva, ki bi rešilo časopisne zaklade javnih arhivov. Ta ugotovitev je posebno usodna, ker pomeni, da se bodo kmalu se- suli v nič vsi dnevnikarji od leta 1873 naprej. Starejši dnevnikarji so se tiskali na močnem, iz platnenih cunj pripravljenem papirju, ki traja stoletja. V letih 1870 do 1873 ga je na- domestil papir iz lesa. Njegova življenjska doba je pri kraju. Samo nekateri ugledni dnevnikarji, kakor »Times« ali »Matin«, na- tisnejo posebej za knjižnice po več izvodov vsakega letnika na trajnem platnenem pa- pirju. Knjižnice poznajo samo en način ob- varovanja »dnevnikov« pred razpadanjem. Prelepijo vsako polo na obeh straneh s prozornim japonskim svilenim papirjem. Tega sredstva se poslužuje vashingtonska kongresna knjižnica, kar pa je zelo zamud- no in drago. Zgodovinarji vseh panog bi bili hvaležni izumitelju, ki bi utegnil po- daljšati življenje časopisnega papirja.

Pes in orel v dvoboju. Nenavaden prizor so nedavno opazovali hribolazci, ki so se vračali iz Molossele v provinci Novarra, Italija. Veliki planinski orel se je najbrže radi gladi, spustil pri va- si Credo pred neki kurnik, kjer je na- meraval ugrabiti kokoš. Na tem ropar- skem napadu ga je zasačil lovski pes, ki se je z vso silo zapodil v orla in se mu zagrizel v perut. Orel se je branil in je pričel psa obdelovati s svojim ostrim kljunom, kar pa je psa še bolj razkačilo. Med ptičem in psom se je razvnela prava mesarska bitka, pri ka- teri se je psu posrečilo, da je zagrabil

orla za vrat, mu pregrizel žilo in ga ta- ko premagal in usmrtil. Navzlic silne- mu krvavenju se pes ni maknil od mrtvega orla, dokler ni prišel njegov gospodar, ki je pograbil mrtvega orla, psa pa odvedel k živinozdravniku, da mu je obvezal rane.

Čudak. V Tridentu na južnem Tirol- skem, ki po vojni spada Italiji, se je hotel v neko hišo vseliti nov najemnik. Preden se je pa vselil, je vse stene v hi- ši s trkanjem preizkusil. Našel je pri tem mesto, ki je doneče odmevalo, in

ko je dal to zazidano odprtino odpreti, je našel v odprtini več hranilnih knji- žic. Knjižice je dal zazidati čudak, sedaj že pokojni Pietro Alessandrini že leta 1919, ker se je baje bal boljševiskega prevrata. Oblasti so vedele, da je Ales- sandrini bogat, in ker niso našle po- njem nikakega denarja, so zaprle nje- govega nečaka, ker so ga osumili tatvi- ne. Sedaj znašajo prihranki z obrestmi vred celih 150 tisoč lir.

Mesto organista in cerkovnika pri župnijski cerkvi Sv. Martin pri Vurbergu je izpraznjeno. Dohod- ki so običajni: stanovanje, zbira- ca in drugo. Službo je mogoče nastopiti že 1. julija. 749

Občni zbor Vinarske zadruge »Lju- tomerčan«, Sv. Bolfenk pri Sre- dišču, se bo vršil v nedeljo, dne 26. junija ob 9. uri dopoldne pri g. Rakuši na Obrežu s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapi- snika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Čitanje revizijskih poročil z dne 29. oktobra 1931 in 22. marca 1932. 5. Odobrenje ra- čunskega zaključka za leto 1930-1931. 6. Sklepanje o kritju zgub- be. 7. Sklepanje o likvidaciji za- druge. 8. Volitev načelstva in nadzorstva, oziroma likvidator- jev. 9. Slučajnosti. — Načelstvo. 753

Preklíc. Podpisana Skok Marija, babica na Hajdini pri Ptuj, preklícem vse žalitve, ki sem jih raznašala o Zelenik Jožefu, ko- vaču na Zg. Hajdini ter jih smatram za neresnične in se za- hvaljujem, da je odstopil od ka- zenskega postopanja. Hajdina, dne 11. junija 1932. Skok Marija. 757

Otroka vzamem v oskrbo. Naslov v upravi lista. 752

Prava tolažba za živčno bolne!

je moje ravno kar izišlo razjasnenje; V njem se obravnavajo dolgoletne izkušnje o vzroku, nastanku in zdravljenju živčno bolnih. Ta evangelij zdravja pošljemo vsakemu

povsem brezplačno

ki pismeno zahteva od spodnjega naslova. Ti- sočera zahvalna pisma dokazujejo o stvarnem uspehu v dobrobit trpečega človeštva. Kdor pripada k tej

veliki množini živčno bolnih

kdor trpi na raztresenosti, tesnobnem čufu, slabemu spominu, nervoznemu glavobolu, ne- spečnosti, pokvarjenemu želodcu, preveliki občutljivosti, bolečinah v udih, splošni ali del- ni telesni slabosti, ali pa na drugih nešteti- h pojavih

naj zahteva mojo knjižico tolažbe.

Kdor jo pazljivo prečita, bo prišel do mirnega prepričanja, da je pot do zdravja in veselja do življenja popolnoma enostavna. — Ne ča- kajte in pišite še danes!

Nabiralno mesto pošte:

Ernst Pasternack, Berlin SO.
Michaelkirchplatz Nr. 13., Abt. 90.

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gospoke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Vse vrste blaga za obleke,

platno za perilo, železnino in okove za stavbe se kupi najugodnejše pri

Franc Kolerič,
trgovska hiša

Apače

Apače.

Originalne

„VULKAN“-kose

ki so priznane najboljše, nudi po ugodnih cenah
trgovina z železnino

Brenčič Anton, Ptuj,

Na drobno!

643

Na debelo!

Zopet došlo novo blago

po 6, 7, 8 in 10 Din meter; oglejte si pred nakupom v Tekstilnem bazarju, I. Trpin, Maribor, Vetrinjska ulica 15.

Moški polčevlji, boks, trepežni Din 120.—, 128.—

Moški polčevlji, najfinejši boks, eleg. Din 155.—, 165.—

Klobuki otroški Din 28.—, 38.—

Klobuki moški Din 52.—, 62.—, 75.—

Velika izbira oblek, perila, kravata, dežnikov, nogavic i. t. d. najceneje in solidno pri

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2

Nov vozni red

veljaven od 22. maja 1932

je pravkar izšel v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Cena Din 2.—.

Učenec se sprejme v trgovino z manufakturo, usnjem in specerijo. V poštev pride fant, ki je pošten, zdrav ter ima dva razreda meščanske šole z dobrim spedom. Hrana in stanovanje prosto, učna doba tri in pol leta. Ponudbe s prepisom šolskega spričevala poslati na tvrdko Franjo Klanjšek, Maribor, Glavni trg.

Mlinarski pomočnik, trezen in priden, z daljšimi spričevali se sprejme takoj v tovarni Ivan Bezjak, Fram.

Sigurno proti krčem: **Suyerin-Ramor.** V vseh lekarnah.

Kdo prezidava. Dobro ohranjena kompletna osemkrilna okna s šipami, zunanja velikost 115 X 215 cm, komad po Din 150.—. Ogleda se pri: Karl Wesiak, Maribor, Cankarjeva ulica 2.

Posojila brez obresti za odkup zemljiškoknjižnega dolga in nakup posestva podeljuje: »Zadruga«, Ljubljana, Poštni predal 307. — Išče potnike!

Lepo posestvo, 7 oralo, z velikim sadonosnikom se proda. Naslov v upravi lista.

Učenca sprejemem. Vsa oskrba v hiši. Pekarna Vencel Pajek, Središče.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gospoka ulica

r. z. z n. z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog nad 62.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!